

IMPACT INVESTICO-PUBLICATIES 2020

Beste lezer,

Het was een jaar met teveel gebeurtenissen, teveel onzekerheden; teveel wantrouwen en cynisme, maar ook van burgerzin en hoop op een goede afloop. Ergens daar tussenin vervulden onderzoeksjournalisten hun taak om na grondig, onafhankelijk onderzoek objectieve feiten te leveren voor het democratisch debat.

Investico was nog nooit zo productief. Normaal doen we ongeveer 25 onderzoeken per jaar; nu waren het er 37 met dezelfde hoeveelheid redacteuren. We concentreerden ons op noodzakelijke verhalen die zonder ons waarschijnlijk niet onderzocht zouden worden. We versnelden onze werkwijze voor corona-onderzoek; schakelden terug op andere belangrijke actuele onderzoeken toen dat kon, en keerden terug naar het corona-vraagstuk toen dat nodig was.

Zoals altijd werkten Investico-redacteuren nauw samen met mediapartners waaronder De Groene Amsterdammer, dagblad Trouw, EenVandaag, Argos en meerdere regionale dagbladen en radiozenders. Maar ook internationaal; in grote financiële onderzoeken zoals naar de witwaspraktijken van banken als ING. De impact van die onderzoeken reikt veel verder dan het bereik van de directe mediapartners, zoals dit overzicht laat zien. We vervullen een belangrijke publieke taak. Dat wordt mede mogelijk gemaakt door subsidiegevers en onze trouwe sponsors. We zijn hen dankbaar, en hopen dat ze delen in onze trots!

Jeroen Trommelen,
Hoofdredacteur Investico

1. Januari. Belastingdienst soepel tegenover financieel slordige ANBI's

In Nederland hebben ruim 43.000 stichtingen de ANBI-status, waarmee de Belastingdienst hen kwalificeert als Algemeen Nut Bevorderende Instelling. Dat levert veel belastingvoordelen op waar verplichtingen tegenover staan. Houden de ANBI's zich aan die voorwaarden? Dat is de onderzoeksvraag voor Investico, samen met dataprogramma Pointer van KRO/NCRV en mede voor De Groene Amsterdammer en Trouw. We ontdekken dat bijna de helft van de stichtingen niet voldoet aan de financiële publicatieverplichting en dat vier procent zelfs geen werkende website heeft. En dat er daarnaast een meer fundamenteel probleem bestaat, namelijk dat soms niet duidelijk is wat de wetgever precies verstaat onder 'algemeen nut'.

Partners: Investico, Pointer, De groene Amsterdammer, Trouw

Het [gehele onderzoeksartikel](#) is op 8 januari te lezen in de Groene Amsterdammer. [Het nieuws](#) publiceren we op de site van Investico en op de site van Pointer waar [een iets uitgebreider nieuwsbericht](#) komt te staan. Ook Trouw publiceert [een nieuwsbericht](#) en [een achtergrondstuk](#) in de Verdieping. Op zondag 12 januari besteedt Reporter Radio [in hun uitzending](#) aandacht aan de ANBI's.

Impact:

Het nieuws wordt overgenomen door [het Reformatorisch Dagblad](#), het [Nederlands Dagblad](#), op de website [van RTL Nieuws](#). Ook vaksites [Accountant.nl](#), [TaxLive](#), [Nextens.nl](#), [Partin.nl](#) en [CMweb](#) en een site van bedrijfsadviseurs [Bonnet & Partners](#) wijden een bericht aan het nieuws.

Het [vakblad Fondsenwerving](#) neemt het nieuws ook over en belt het zelfs na voor wat extra toelichting. Anderhalve maand later, op 27 februari, [besteedt Fondsenwerving aandacht](#) aan kritiek op ons onderzoek. Fiscalist Ineke Koele heeft op twee eigen websites een tegenstuk geplaatst, naar aanleiding van ons onderzoek en ons contact met haar: [The Floris](#) en [De Dikke Blauwe](#). Koele heeft ons ook gemaild en het bestuur van Investico benaderd. Hoofdredacteur Jeroen Trommelen reageert op de site van Fondsenwerving [met een artikel](#) dat een bewerkte versie is van de e-mail die we ook naar Koele terugstuurden.

Kamerlid Renske Leijten stelt op 9 januari [Kamervragen](#) aan de Minister van Financiën. Op 20 februari worden [de vragen beantwoord](#). 'Signalen zoals uit dit onderzoek naar voren komen worden goed bekeken', schrijft minister, die de Belastingdienst aanspoort 'de toezichtcapaciteit zodanig te richten dat deze de grotere risico's bestrijdt.'

2. Januari. Krijgsmacht kan nog jaren wachten op 'wapen van de toekomst'

Een ambitieus IT-project ter waarde van 1,3 miljard euro dat van Defensie 'de krijgsmacht van de toekomst' had moeten maken, is verzand in ruzie. Defensie hangt inmiddels een miljoenenclaim van softwaregigant IBM boven het hoofd. Interne documenten laten zien dat het ministerie zichzelf heeft klemgezet.

Dit onderzoek leidt op 17 februari tot [een artikel](#) op de voorpagina van *Trouw*, een [uitgebreid verhaal](#) in de *Verdieping*, een uitzending van *EenVandaag* (bekeken door bijna 1,2 miljoen mensen) en [een stuk](#) in de *Groene Amsterdammer* op 19 februari.

Het nieuws wordt op 17 februari breed overgenomen. Investico-redacteur Thomas Muntz geeft aan Radio1 toelichting op het onderzoek [en BNR besteedde](#) er ook aandacht aan. De [NOS](#) maakt een artikel en het nieuws belandt op Teletekstpagina 101. Het [Financieele Dagblad](#), [Nrc Handelsblad](#) en [De Telegraaf](#) nemen het nieuws over. Ook online media zoals [RTL Z](#), [Nu.nl](#), [The Post Online](#) en [GeenStijl](#) schrijven over het onderzoek. Ook gespecialiseerde media, zoals [Computable](#) en [Tweakers](#) besteden er uitgebreid aandacht aan; met een uitgebreide en relatief goed geïnformeerde online-discussie als bijkomend resultaat.

Naar aanleiding van het onderzoek publiceert *Trouw* op 18 februari [een politieke follow-up](#) en wijdt op 20 februari het [hoofdredactioneel commentaar](#) aan de slechte reputatie van Defensie op het gebied van IT. Het *Financieele Dagblad* schrijft eveneens een [follow-up](#) naar aanleiding van een brief staatssecretaris Barbara Visser; grotendeels gebaseerd op ons onderzoek en de brief van IBM die Investico heeft gepubliceerd. Paul Iske van 'het instituut voor Brilljante Mislukkingen' spreekt [op 18 februari](#) in zijn tweewekelijks column op BNR over de 'giftige combinatie' tussen IT en de overheid, met als aanleiding ons onderzoek naar GrIT.

Op 20 februari stelt Kamerlid van GroenLinks Isabelle Diks vragen over de voortgang en de kosten van het IT-project. In aanvulling daarop stelt PVV-Kamerlid Gabriëlle Popken die dag extra vragen.

3. Februari. Nederlandse rozenkwekers in Kenia ontlopen belastingplicht

De bloemensector in Kenia, die goeddeels wordt gerund door welvarende Nederlandse kwekers, betaalt in dat land nauwelijks belasting. Dat feit is jarenlang verborgen gehouden maar blijkt uit Investico-onderzoek ter plaatse; spoorwerk in Nederland en uit opgediepte informatie uit grote ICIJ-belasting-onthullingen als de Panama-papers. Het onderzoek wordt prominent overgenomen door Nederlandse en Keniaanse media en wordt geprezen door internationale organisaties.

De Keniaanse bloemensector haalt al jaren de media met uiteenlopen kwesties als het gebruik van gevaarlijke pesticiden; slechte arbeidsomstandigheden en uitbuiting. Naar belastingontwijking werd echter niet eerder gekeken, terwijl een ontwikkelingsland als Kenia juist sterk leunt op belastinginkomsten. Kwekers spreken alle mogelijke manieren aan om de belastingplicht te vermijden: door *transfer pricing* met bedrijven in Nederland of door geld weg te zetten op belastingparadijzen als de Kaaimaneilanden en de Bahama's. Ze krijgen daarvoor de ruimte van vermoedelijk corrupte Keniaanse bestuurders en politici.

Media-partners: The Elephant, Africa Uncensored, dagblad Trouw, De Groene Amsterdammer.

Het onderzoek is op 27 februari voorpaginanieuws bij Trouw. In dezelfde krant verschijnt ook een verhaal in De Verdieping, waar we dieper ingaan op enkele cases. Het Parool publiceert een verkorte versie van het Trouw-achtergrondverhaal (alleen op print). Gelijktijdig verschijnen een nieuwsbericht en een longread van het onderzoek in *De Groene Amsterdammer*. Op de website van Investico staat een nieuwsbericht met de belangrijkste feiten in het kort, alsook een geannoteerde versie van het Groene-verhaal, voor wie wil controleren op welke bronnen we ons beroepen.

Het in België gevestigde journalismfund.eu, een journalistieke NGO die Money Trail-beurzen beheert plaatst een Engelstalige samenvatting van het stuk online. Twee Keniaanse kranten publiceren het hele Groene-onderzoek, vertaald naar het Engels: The Elephant en Africa Uncensored. Het onderzoek duikt op in vakbladen, waaronder de Floral Daily, *best off* website dutchnews.nl voor expats, en op pagina's van NGO's en mensenrechtenorganisaties, waaronder die van het Business & Human Rights Resource Centre.

Grote namen in het internationale belastingonderzoek gaan er op social media mee aan de haal, onder wie Will Fitzgibbon (hoofdredacteur ICIJ) en Alex Cobham (CEO Tax Justice Network). In Podcast Speurwerk Vertellen auteurs Romy en Linda samen met een onderzoeker van ActionAid over het onderzoek.

4. Maart. Hoe flexibele 'spookvakbonden' goede cao's ondermijnen.

Een voorzitter, een lid en een notaris. Meer is niet nodig om een vakbond op te richten. Dat biedt kansen voor alternatieve bonden en bondjes die in het afsluiten van CAO's een verdienmodel zien, en voor werkgevers die een hekel hebben aan vakbonden. Investico brengt in kaart hoe 'spookvakbonden' cao's afsluiten die volgens reguliere vakbonden te mager of te slecht zijn. Bijna één op tien cao's, zoals voor schilders, bloemisten en horecabeveiligers, worden gesloten door alternatieve vakbonden, blijkt uit het onderzoek.

De 'Antillenroute van de arbeidsverhoudingen' bestaat al langer maar blijkt aan kracht te winnen door de steeds verder verzwakkende vakbond FNV, met een sterk vergrijsd ledenbestand. 'De cao dreigt een werkgeversinstrument te worden', zegt hoogleraar arbeidsverhoudingen Paul de Beer. Mei Li Vos, de PvdA-senator en bestuurslid bij het Alternatief Voor Vakbond, stopt vlak voor de publicatie vanwege de kritiek op haar functie, en zegt daar maanden na publicatie 'nog steeds buikpijn van te hebben'.

Partners: Investico, Trouw, Groene Amsterdammer, Argos.

Investico:

<https://www.platform-investico.nl/artikel/mei-li-vos-weg-bij-alternatief-voor-vakbond-na-verzet-pvda-leden/>

Groene: <https://www.groene.nl/artikel/de-antillenroute-van-het-cao-overleg>

Trouw:

<https://www.trouw.nl/economie/schijnvakbonden-stoorzenders-op-de-arbeidsmarkt~b277cf7>

Argos: <https://www.vpro.nl/argos/lees/nieuws/2020/cao-in-de-uitverkoop.html>

SP-Kamerlid Van Kent stelt Kamervragen aan Minister Koolmees. In zijn antwoord zegt de minister het onderwerp te gaan agenderen bij de sociale partners. Het stuk wordt veelvuldig gedeeld in vakbonds- en arbeidskringen. Meerdere gespecialiseerde blogs wijden er aandacht aan: ([hier](#), en [hier](#) bijvoorbeeld).

5. Maart Het onderschatte droogteprobleem: 'verwoestijning' in Nederland

Ondanks extreme droogteperioden heeft Nederland, mede als gevolg van klimaatverandering, zijn tegen de effecten daarvan geen structurele maatregelen genomen. Investico onderzoekt het waarom, en komt terecht in een steekspel van belangen van natuurbeheerders tot agrariërs en waterbedrijven. Boerenbelangen winnen het van belangen voor waterwinning en natuur, is de conclusie.

Voor de oplossing moeten grote keuzes worden gemaakt om aan de watervraag te blijven voldoen, en dat werkt volgens onze analyse vertragend. Het gaat nu eenmaal niet samen om zowel een huis te bewonen in de polder; een natuurgebied te beschermen en half

februari ook nog mest te kunnen uitrijden op een naastgelegen perceel. Maar de urgentie neemt toe: experts zien 'verwoestijning' ontstaan op zandgronden waardoor die in de zomer perioden van nachtvorst doormaken - iets dat voorheen nauwelijks denkbaar was.

We publiceren het onderzoek op een relatief 'ongelukkig' moment; net na wat de 'natste februari in honderd jaar' wordt genoemd, en kort voordat de wereld in de ban raakt van het coronavirus. Een publicatie in een dagblad zit er daarom niet in. Wel begint *de Volkskrant* maanden later een eigen serie rond het onderwerp droogte; volgens de krant op nadrukkelijk verzoek van lezers die bezorgd zijn over dat thema - dat kort na onze onderzoek actueel wordt.

We publiceren op 11 maart in [De Groene Amsterdammer](#). Op de website van Investico publiceren we een [nieuwsbericht](#) en een [geannoteerde versie](#) van het onderzoek voor wie benieuwd is naar onze bronnen. Ondanks het ongelukkige publicatie moment wordt het opgenomen in FTM-rubriek [Follow the Money selecteert](#) en wordt het op sociale media goed gedeeld en besproken, vooral door mensen uit het veld, zoals Witteveen+Bos-projectleider Hendrik Meuwese op [LinkedIn](#) doet.

Een maand later, in april, is er opeens momentum te over: het grondwaterpeil daalt razendsnel; droogte en watertekort dreigen en natuurgebieden staan in brand, zoals in de Brabantse Peel die in het artikel als casus wordt beschreven. Plots schenken alle media aandacht aan het probleem. Die *rush* illustreert een belangrijk argument in de publicatie:

alleen als droogte zichtbaar is - de rivieren staan laag, het gras kleurt geel - komt het denken op gang in de media, bij de politiek en de waterschappen. Op het moment dat de droogte voorbij is, daalt de urgentie en komt alles weer tot stilstand.

In woorden van onze geïnterviewde onderzoeker Niko Wanders: 'Mijn angst is dat we daardoor de problemen met droogte in 2018 heel snel weer vergeten en er weer niets gebeurt. En dat ik dan over zeven jaar moet zeggen: ja jongens, dat zei ik in 2018 al.' In de media die vanaf april 2020 over droogte berichten, komen onze geïnterviewden bovengemiddeld vaak aan het woord, onder wie ecohydroloog Flip Witte in het [Algemeen Dagblad](#).

6. Maart. Een miljoen dieren voor niets gestorven

Wat veroorzaakt het toegenomen aantal stalbranden?

Brandveiligheid is in de groeiende intensieve veehouderij als zorg over het hoofd gezien: dieren in een megastal hebben een grotere kans om in een stalbrand om te komen dan dieren in een reguliere stal. Het aantal stalbranden verdubbelde de afgelopen acht jaar en eist steeds meer dierlijke slachtoffers: meer dan één miljoen beesten verbranden of stikten in die periode. De poging van een door de overheid ingestelde commissie om het aantal stalbranden 'fors te verminderen', is dus mislukt.

Dat zijn de harde conclusies uit het onderzoek van de masterclass van Investico, die op 18 maart 2020 in [De Groene Amsterdammer](#), [Trouw](#) en [De Stentor](#) verschijnen en tot een reeks vervolgpublishaties, Kamervragen en politieke acties leidt en bijdraagt aan een eigen onderzoek van de Onderzoeksraad Voor Veiligheid.

Multimediale webpagina van De Groene Amsterdammer, speciaal gemaakt voor de longread over stalbranden

Het diepgaande onderzoek naar het fenomeen stalbranden leidt tot een [longread](#) in De Groene Amsterdammer. Het blad richt voor het onderzoek een multimediale webpagina in, waar naast het geschreven stuk de fotoreportage en een [achtergrondvideo](#) te bekijken zijn. Ook wijdt De Groene een aflevering van haar eigen [podcast](#) aan het onderzoek die op de webpagina van de longread te beluisteren is. Bij Investico komt de [geannoteerde versie](#) van het onderzoek, een uitgebreide [cijfer-](#) en [regioanalyse](#) en een [landelijk overzicht](#) van alle stalbranden ook woensdag 18 maart online. Begin april verschijnt de [podcast](#) Speurwerk van Investico met achtergrondinformatie over het onderzoek.

Tot dusver werden Masterclass-producties alleen voor De Groene Amsterdammer gemaakt; dit jaar brengen ook [Trouw](#) en de door boeren in midden en oost-Nederland goed gelezen [De Stentor](#) als mediapartners het nieuws tegelijk met het weekblad. Trouw publiceert op 18 maart een nieuwsartikel met de belangrijkste conclusies, waaronder de megastallen-claim, en De Stentor voegt aan het nieuws specifieke informatie toe uit de regioanalyse.

Diezelfde dag plaatst ook [NOS](#) een nieuwsartikel op haar site. In een later nieuwsbericht over een grote [stalbrand in Lierop](#) op 17 april, verwijzen NOS en [nu.nl](#) naar het onderzoek van Investico.

Andere media die het nieuws overnemen of berichten over de belangrijkste conclusies zijn: [Dagblad van het Noorden](#), [nu.nl](#), [Metro](#), LTO-blad [Nieuwe Oogst](#), [verzekeringen platform AMweb](#), sectorblad [Boeren Business](#), dierenactivistengroep [Animal Rights](#) en vakblad [Brandveilig.com](#). Verder wordt de longread in De Groene Amsterdammer genoemd als aanbeveling door [Follow the Money](#) en is er vanuit de sector gereageerd op conclusies uit het onderzoek.

Het [Verbond van Verzekeraars](#) zegt verbeterpunten te zien voor de aanpak van stalbranden. De [Onderzoeksraad voor Veiligheid](#), die zelf bezig is met een onderzoek en op achtergrondbasis met de verslaggevers heeft gesproken, laat informeel weten in te stemmen met een aantal belangrijke conclusies. Ze zullen worden behandeld in het rapport dat de OVV waarschijnlijk pas in het voorjaar van 2021 zal verschijnen.

De dag na publicatie, 19 maart, stelt [SP Kamervragen](#); een dag later gevolgd door [D66](#) met aanvullende vragen en het [bericht LTO-blad Nieuwe Oogst](#) hierover. De Kamerleden roepen de partijen in het Actieplan, die het aantal stalbranden hadden moeten terugdringen, ter verantwoording. Het antwoord op de vragen is door de minister tot nu toe [uitgesteld](#) vanwege 'afstemming met de partners van het Actieplan'.

Ook provinciaal reageren partijen bezorgd. De fractie van [GroenLinks in Noord-Brabant stelt schriftelijke vragen](#) aan het College omdat 'Noord-Brabant een provincie is met relatief veel megastallen'. Het antwoord van de provincie luidt onder meer: 'Wij zullen de

verantwoordelijke minister dringend verzoeken om de bepalingen over de toegestane grootte van de brandcompartimenten in het Bouwbesluit te heroverwegen en zo nodig te verkleinen.'

7. Maart. Ruziënde Russen kosten Nederlandse rechtspraak miljoenen

In Nederland spelen jaarlijks duizend tot tweeduizend rechtszaken die vrijwel niets met Nederland te maken hebben. Dit kost de toch al overbelaste rechtbanken 33 tot 66 miljoen euro per jaar; één tot twee keer het gehele begrotingstekort van de rechtspraak. Advocaten in deze zaken gaan er ten onrechte vanuit dat ze niet hoeven te controleren of hun honorarium met crimineel geld wordt betaald, en maken zich daardoor vermoedelijk schuldig aan witwassen. Aldus twee conclusies uit het Investico-onderzoek naar het niet eerder in kaart gebrachte fenomeen 'recht voor de Russen'; een vorm van rechtbank-toerisme die per saldo alleen gunstig is voor de advocatensector.

Buitenlandse bedrijven kunnen makkelijk terecht in de goedkope Nederlandse rechtbanken

omdat Nederland een van de meest open rechtssystemen in de wereld heeft. De praktijk blijkt aantrekkelijk voor oligarchen en ondernemers uit voormalig Sovjetstaten, die hun al dan niet legaal verkregen bezit in een Nederlandse BV hebben ondergebracht.

Het onderzoek leidt tot een [reportage bij Argos](#) op Radio 1, een longread in [De Groene Amsterdammer](#), en een nieuwsbericht bij [VPRO](#) en [Investico](#). Op de website van Investico publiceerden we tevens een [geannoteerd artikel](#).

Het onderzoek verschijnt op een [blog voor rechters](#). Verschillende rechters en een medewerker van de FIOD complimenteerde Investico met het onderzoek. Naar aanleiding daarvan worden door SP [Kamervragen](#) gesteld, zoals: ‘Hoe verhoudt dit “rechtspraaktoerisme” zich tot uw inspanningen om het aantal rechtszaken in Nederland af te laten nemen?’

8. April. Hoe Nederland zijn vaccin-kennis grotendeels ontmantelde

‘Je gaat toch ook de brandweer niet verkopen?’

Nederland heeft haar eigen vaccinproductie verkocht. Het bedrijf dat de vaccinontwikkeling deed, stond aan het begin van de corona-crisis te koop. Hoe was dat mogelijk? Direct na het uitbreken van de pandemie gaat Investico op zoek naar het antwoord op die vraag; een antwoord dat uiteindelijk door veel media wordt overgenomen; aanleiding is tot columns en beschouwingen en de politiek dwingt om het voorgenomen verkoop-besluit terug te draaien.

De ontmanteling was logisch binnen het heersend denken over de privatisering en de noodzakelijke opschaling van vaccin-onderzoek, maar schoot door, zeggen nauw betrokkenen in ons onderzoek. De industrie investeert niet in vaccinonderzoek wanneer daar niet direct een markt voor is. ‘Als we toen waren doorgegaan hadden we nu veel sneller een coronavaccin gehad.’

Nederland was namelijk jarenlang koploper op het gebied van vaccinontwikkeling en -productie. Vanuit de bossen in Bilthoven werden miljoenen poliovaccins geproduceerd voor ontwikkelingslanden en bij een dreigende pokkenuitbraak kon de minister van Volksgezondheid binnen enkele maanden genoeg vaccins ontwikkelen voor het hele land. Vaccinproductie en ontwikkeling was een overheidstaak.

Het onderzoek leidt tot een artikel in [De Groene Amsterdammer](#), een nieuwsbericht op de website van [Investico](#) en [aandacht van Argos op NPO1](#) waar Investico-redacteur Karlijn Kuijpers [vertelde](#) over de resultaten van het onderzoek. Investico legt ook contact met het regionale blad Biltse Courant; het [nieuws](#) is immers belangrijk voor honderden personeelsleden die direct of indirect van het bedrijf afhankelijk zijn en in de regio wonen.

Na publicatie besluit minister Hugo de Jonge het laatst overgebleven onderdeel van het voormalig Nederlands Vaccin Instituut, Intravacc, toch níet te verkopen. Op vragen van Kamerlid Femke Merel van Kooten-Arissen zegt hij [op 16 april](#): 'Om belangenverstrengeling te voorkomen, is geprobeerd Intravacc te verzelfstandigen en te verkopen. Dat hebben we even *on hold* gezet, juist in het licht van de laatste ontwikkelingen.' CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt zegt in het CDA-lijsttrekkersdebat op 6 juli spijt te hebben van het privatiseren van het vaccininstituut. Opmerkelijk, omdat de privatisering onder CDA-minister Klink plaatsvond.

Het Investico-artikel in De Groene wordt zeer goed gelezen. Op 2 april is het het best gelezen stuk op *Blendle* en staat het een week bovenaan de meest gelezen artikelen op de website van De Groene Amsterdammer. De Vlaamse nieuwssite Apache [tipte het stuk](#) aan haar lezers op 4 april. En het is voer voor columnisten. Zo wijdt Sheila Sitalsing [haar column](#) op 1 april in *de Volkskrant* eraan en noemt Rosanne Hertzberger het artikel in [haar column](#) in *Nrc Handelsblad* van 4 april. [Het Parool](#) schrijft in juli een groot artikel over Intravacc en de privatisering van het vaccininstituut.

Op 2 mei maakt het satirische BNN-programma *Even tot hier* een item over de ontwikkeling van een vaccin tegen Covid-19. Het Investico onderzoek wordt aangehaald.

Op Twitter wordt het onderzoek meermaals getipt, onder anderen door SP-leider Lilian Marijnissen en Volkskrant-columnist Kustaw Bessems die het een 'belangrijk kritisch verhaal' noemt.

9. april. Sekswork gaat door ondanks corona: 'Ze moeten wel'

Sekswerkers werken door, ook na 15 en 23 maart nadat de eerste maatregelen zijn aangekondigd vanwege het corona-virus, waaronder het sluiten van seksclubs; het houden van 1,5 meter afstand en het verbod op 'contactberoepen' op straffe van boete. Dat maakt sekswork onmogelijk, maar juist dit verbod wordt op grote schaal overtreden door wat waarschijnlijk het intensiefste 'contactberoep' is: prostitutie. De overheden hebben daar geen oog voor en treden er ook niet tegen op, maar na ons onderzoek komt politieke steun op gang om alle prostituees te steunen, zodat ze hun werkzaamheden tijdelijk kunnen staken.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met data-programma Pointer, met extra aandacht voor de situatie in Rotterdam voor een publicatie samen met VersBeton. We ontdekken dat veel oproepen op de websites met erotische contactadvertenties Kinky-, Sexjobs- en Speurders.nl nog online staan. In 179 gevallen zeggen sekswerkers expliciet dat zij ondanks het coronavirus zijn blijven werken. Vaak uit financiële noodzaak, blijkt uit interviews die we afnemen. Door allerlei oorzaken komen veel sekswerkers niet in aanmerking voor de steunmaatregelen die de overheid in het leven heeft geroepen.

We publiceren op 1 april we samen met [Pointer](#). Investico brengt het [nieuws](#) en de [geannoteerde versie](#) op de eigen site. Onze longread verschijnt in [De Groene Amsterdammer](#) en voor [Vers Beton](#) beschrijven we de situatie in Rotterdam. Een lezer schrijft: *"Dit was echt een fantastisch stuk. Zo fijn om iets te lezen wat níét stigmatiseert"*. Daarnaast worden redacteurs Daphné Dupont-Nivet en Sylvana van den Braak uitgenodigd

om op woensdag 8 april live te komen vertellen in het onderzoek in de goed beluisterde Rotterdamse podcast [Chicks and the City](#).

Het nieuws wordt groots opgepikt in andere media [dagblad Trouw](#), [de Volkskrant](#), [het AD](#), [Nu.nl](#). Veel regionale dagbladen waaronder het [Leidsch Dagblad](#), [Dagblad 010](#), [Omroep West](#) en [Dagblad van het Noorden](#) nemen het nieuws mee. Maar ook [Hart van Nederland](#), [metronieuws](#) en de [Linda](#) besteedt er aandacht aan. Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis nam ons artikel op in hun [persoverzicht](#). [Follow the money](#) selecteert ons onderzoek voor de coronacrisis-update van 1 april. Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum ('t RIEC) besteedt aandacht aan onze artikelen in hun rapport over *Corona en ondermijning (editie 6)*.

Op het eind van de dag komt er reactie vanuit de politiek: [De Christenunie](#) roept het kabinet op het 'coronaloeket' voor zzp'ers ook open te stellen voor prostituees die door de coronacrisis in de problemen komen, maar niet geregistreerd staan als zelfstandige. Naar aanleiding van onze bevindingen laat [Speurders.nl](#) weten voorlopig de rubrieken voor fysieke afspraken te sluiten.

Ook vanuit de sekswerkgemeenschap werd er goed gereageerd op het stuk: *Een mooie weerspiegeling van de praktijk in mijn ogen. Opvallend scherp en toch neutraal ingestoken. En: Prima werk! Reëel beeld. [...] En dank voor dit goed onderbouwde artikel!*. Het wordt veelvuldig gedeeld op onder andere twitter, door betrokken en hulpverlenersorganisaties.

10. April. Advocatenlobby misbruikt corona voor nieuwe faillissementswet

Wat gebeurt er in het parlement waarvoor we nu - vanwege de crisis; dus buiten de spotlights - even geen aandacht hebben? In onze research zien we grote en kleine voorbeelden waarvan we er één speciaal uitlichten: grote advocatenkantoren hebben al snel door dat ze gebruik kunnen maken van de coronacrisis door een nieuwe faillissementswet door de Tweede Kamer te sleuren.

Kamerleden worden door de advocatenlobby onder grote druk gezet. De pandemie zou geen andere keuze laten om de omstreden wet als hamerstuk door de Tweede Kamer te loodsen. Die druk komt van advocatenkantoren die zelf actief hebben meegeschreven aan de wet die hun eigen positie ten goede komt, maar volgens critici de rol van kleine ondernemers bij faillissementen verzwakt en gevoelig is voor misbruik door private-equitybedrijven.

Het onderzoek leidt op 8 april tot [een artikel](#) in *De Groene Amsterdammer*, waar het online een week lang het best gelezen artikel is. Wie de bronnen voor het onderzoek wil controleren, kan terecht bij het [geannoteerde artikel](#) bij Investico. Op Twitter wordt het artikel vaak gedeeld, in elk geval 83 keer.

Ook op [LinkedIn](#), waar discussie over de wet eerder oplaaide, wordt het artikel breed gedeeld. En [BNR Nieuwsradio](#) besteedt 's avonds op 8 april aandacht aan de nieuwe faillissementswet, onder andere met een advocaat die in het artikel van Investico wordt aangehaald die zich aansluit bij de strekking van het artikel, dat de wet geen enkele urgente bijdrage levert aan de problemen rond de pandemie.

Op 12 mei wordt (dan toch) een inhoudelijk debat gevoerd in de Kamer, waar wordt gerefereerd naar het artikel in *De Groene Amsterdammer*. Drie amendementen worden [aangenomen](#). Een dag eerder is PvdA'er [Henk Nijboer](#), die in het artikel wordt aangehaald, te gast bij [NPO Radio 1](#) (min 10:00) over de faillissementswet. En op 12 juni schrijft NRC-columnist Tom-Jan Meeus [een artikel](#) over de advocatenlobby, waarin hij het artikel in *De Groene* aanhaalt.

11. april. Europese lidstaten liggen dwars bij elke griep-uitbraak.

Het is de Europese Unie niet gelukt de coronacrisis eensgezind te bestrijden. Lidstaten sloten hun grenzen; stelden zelfs een verbod in op de export van bepaalde medische hulpmiddelen en maakten elk een eigen plan om de pandemie te bestrijden. Hoe kan dat?

Uit een reconstructie van *Investico* samen met onderzoeksplatform *Investigate Europe* blijkt dat de falende Europese aanpak een herhaling van zetten is. Ook tijdens de vogelgriep (2005) en de Mexicaanse griep (2009) mislukte gezamenlijk Europees optreden, en een voorstel van de Europese Commissie in 2014 voor een gezamenlijke aanbesteding van medische hulpmiddelen en vaccins sneuvelde.

Milaan, 6 maart 2020. Foto: EPA/Mourad Balti Touati

Niet Brussel maar de Europese lidstaten zelf blijken dus verantwoordelijk voor die herhaaldelijke falende samenwerking. In 2005 sneuvelt een initiatief van de Europese Commissie om een centrale noodvoorraad aan te leggen van virale middelen tegen vogelgriep na een uitbraak in Griekenland. Het voorstel stuit op verzet bij de nationale ministers van Volksgezondheid. Onder meer Nederland is kritisch op de financiële onderbouwing en kan niet instemmen met het idee dat ‘de inzet van deze middelen voorbehouden is aan de Europese Commissie’. Ook tijdens de uitbraak van de Mexicaanse griep beconcurreren landen elkaar op de inkoop van vaccins. De aanpak van het coronavirus verloopt dit jaar volgens hetzelfde patroon.

Het doorlopende onderzoek in samenwerking met Europees onderzoekscollectief [Investigate Europe](#) leidt tot verschillende publicaties met steeds net een andere nationale insteek in verschillende media in Europa. Op 8 april verschijnt [een artikel](#) in tijdschrift *De Groene Amsterdammer*. Tussen 24 maart en 11 april verschijnen artikelen in [Klassekampen](#), [Stavanger Aftenblad](#) en [Bergens Tidende](#), [Fædrelandsvennen](#) (Noorwegen), [Il Fatto Quotidiano](#) (Italië), [Kvartal](#) (Zweden) en [EFSYN](#) (Griekenland). In de kranten [Diário de Notícias](#) (Portugal) en [Der Tagesspiegel](#) (Duitsland) en het tijdschrift [Newsweek Polski](#) (Polen) verschijnen tijdens deze periode naast de analyse van de Europese aanpak, meerdere artikelen met steeds net een andere insteek, bijvoorbeeld de ontwikkeling van

een app die corona-gevallen kan traceren, [desinformatie over](#) corona op [sociale media](#) en de [discussie](#) rondom [coronabonds](#).

Het artikel in Noorwegen over coronabonds leidt tot discussie in nationale media. De krant Klassekampen wijdt er de volgende dag een hoofdredactioneel commentaar aan en andere kranten pikken het verhaal op. De Noorse artikelen over hoe Noorwegen in de lente van 2020 zich net drie dagen te laat aansluit bij het Europese instrument voor gezamenlijke inkoop wordt landelijk nieuws: drie andere kranten en het Noorse nieuwsagentschap nemen het nieuws over. De oppositiepartij Det Norske Arbeiderparti stelt dat ze het zullen opnemen in de evaluatie van het kabinetsbeleid omtrent corona. Het artikel in Griekenland over het falen van de Europese instituties tijdens de coronacrisis wordt voorpaginanieuws bij de krant Efimerida ton Syntakton (EfSyn).

12. april. Het China van Europa: De Nederlandse bio-industrie.

Met een hoge bevolkingsdichtheid en de hoogste concentratie vee per vierkante kilometer is Nederland bijzonder kwetsbaar voor zoönosen; ziektes die overspringen van dier op mens. De afgelopen twintig jaar kregen we al tweemaal te maken met unieke en grote uitbraken. Corona maakt de vraag actueel: hoe beschermt het ministerie van Landbouw ons tegen een potentiële nieuwe uitbraak?

Het onderzoek resulteert in een [artikel](#) van 2 pagina's in De Groene Amsterdammer van 15 april, met op diezelfde dag een [nieuwsbericht](#) op de site van Investico, vergezeld van een [geannoteerde versie](#) van het Groene-artikel.

Het artikel bevat niet een traditionele 'nieuwsclaim'; eerder het tegendeel. Nederland heeft deze eeuw weliswaar de twee grootste uitbraken van zoönosen bij vee in Europa gehad, en heeft verzuimd de adviezen van Q-koortscommissie over te nemen. Maar een directe relatie tussen de na ijlende effecten van Q-koorts en de verspreiding van corona - waarover allerlei

wilde speculaties rondgaan - is niet waarschijnlijk. Dat inzicht vindt [weerklink](#) op [sociale media](#). Onder meer bij een collega-journalist van de NRC die er een [twitter-barrage](#) aan wijdde. Bovendien lijkt het erop dat we collega's van [FTM inspireerden](#).

13. april. Schuiven met papieren stikstof

Hoewel corona het nieuws overheerst, keert het stikstof-debat eind april even terug omdat er Kamerbesluiten over genomen moeten worden. Daarop anticiperend besluit Investico een sluimerend onderzoeks idee toch uit te werken: een onderzoek dat laat zien dat twee energiecentrales die biomassa gaan verstoffen, daarbij veel méér stikstof mogen gaan uitstoten dan er uit hun schoorsteen kwam toen ze nog op kolen en gas draaiden.

Dat is een forse ondermijning van het kabinetsbeleid en koren op de molen van tegenstanders van biomassa. Het onderzoek wordt op de dag van publicatie media-breed overgenomen – van Telegraaf tot NOS – en leidt tot politieke vragen van zowel PVV als D66.

Het onderzoek leidt tot een voorpagina-artikel in [dagblad Trouw](#) en een artikel in [De Groene Amsterdammer](#). Op de website van Investico publiceren we een [nieuwsbericht](#), een artikel met annotaties en – ten behoeve van collega-journalisten - een aantal cruciale [bewijsstukken](#). Diezelfde ochtend wordt het nieuws overgenomen door verschillende landelijke media: in de [NOS-ochtendjournaals](#) wordt aandacht besteed aan het onderzoek en het artikel wordt opgenomen in het [krantenoverzicht](#) op Radio 1.

Luchtopname van het Nationaal Park De Biesbosch met onder meer de vaarweg het Spijkerboor. Met op de voorgrond de Amercentrale.
© Irvin van Hemert/ Rights Management

De [Telegraaf](#) schrijft een artikel over onze conclusies, evenals de [NOS](#), [TPO](#) en een aantal regionale media zoals [BN de Stem](#), [Omroep Brabant](#) en [NH Nieuws](#). Tweede Kamerleden van [D66](#) en [Partij voor de Dieren](#) stellen Kamervragen, en de [PVV-Statenfractie](#) in Noord-Holland dient schriftelijke vragen in.

14. mei. Besmetting arbeidsmigranten in distributiecentra 'een kwestie van tijd'

Arbeidsmigranten in distributiecentra van online-supermarkten lopen grote kans op besmetting met het coronavirus. Door de grote vraag naar thuisbezorgde boodschappen en de relatief krappe inrichting van de magazijnen, kunnen ze onvoldoende afstand houden tot elkaar. De besmettingsrisico's worden versterkt door gezamenlijke huisvesting en vervoer, en het doorwerken tijdens ziekte. Geen enkele controle-instantie ziet momenteel toe op de arbeidsomstandigheden in de centra.

Dat blijkt uit onderzoek van Investico in samenwerking met [De Groene Amsterdammer](#), dagblad [Trouw](#) en radioprogramma [Argos](#). Voor het onderzoek is met onder meer bijna dertig werknemers van online-distributiecentra van Albert Heijn en Jumbo gesproken. Het nieuws en de geannoteerde longread verschijnen ook bij [Investico](#).

De kop: 'Een kwestie van tijd', blijkt voorspellende waarde te hebben. Een dag na de publicatie en de Argos-uitzending op zaterdag, wordt in Velp alarm geslagen over de eerste besmetting van Roemeense arbeidsmigranten, die in quarantaine worden geplaatst op een schip in Arnhem.

Het nieuws wordt zeer breed overgenomen, zoals in de liveblogs van [NOS](#), [RTL Nieuws](#), [Hart van Nederland](#), [Omroep Brabant](#), [RTV Utrecht](#) en [Retailtrends](#). Ook wordt naar de publicaties verwezen door [Follow the Money](#), [Nieuwsblad Transport](#) en [Transport Online](#). Op de zaterdag van de Argos-uitzending stelt Tweede Kamerlid Jasper van Dijk (SP) [Kamervragen aan minister Wouter Koolmees](#) (SZW). In een overzichtsartikel van Vrij Nederland over [hoe grote Nederlandse ondernemers op de crisis reageren](#) wordt gelinkt naar het artikel op de website van Investico.

Het nieuwsbericht staat op de website van De Groene een paar dagen in de top tien best gelezen stukken. De trailer die Argos van de uitzending maakt, wordt tientallen keren gedeeld op Twitter.

Vakbond FNV, tevens geïnterviewd voor Argos, is enthousiast over de nieuws aandacht voor de werknemers. Of het een direct effect van onze publicatie is niet met zekerheid te zeggen, maar twee dagen na de radio-uitzending wordt bekend dat minister Koolmees oud-SP'er Emile Roemer met een ploeg ambtenaren te opdracht heeft gegeven om te kijken wat er moet gebeuren om te gezondheidsrisico's voor en baan-afhankelijkheid van arbeidsmigranten te verkleinen.

15. Mei. Nederlands bedrijf verkoopt anderhalf miljoen onbetrouwbare corona-tests

De corona-crisis leidt wereldwijd tot grote onzekerheid: ben ik besmet? Het Nederlandse bedrijf Inzek maakt daar op lucratieve manier misbruik van. Het verkoopt wereldwijd meer dan anderhalf miljoen 'sneltests' die betrouwbaar en in Nederland gemaakt zouden zijn. Geen van beiden is het geval, ontdekt Investico in samenwerking met [OCCRP](#).

Vanwege verouderde wetgeving treden Inspectiediensten niet op tegen deze misstand. Het nieuws wordt breed overgenomen door regionale en nationale Nederlandse en internationale media; columnisten en een satirisch programma. Het leidt maanden later tot optreden van het OM, waardoor het bedrijf 30 duizend euro boete moet betalen.

De betrokken tests worden gemaakt in China en zijn volgens experts onbetrouwbaar. Covid-19 patiënten worden soms blij gemaakt met een positieve uitslag maar overlijden alsnog, waardoor ondertussen grote risico's ontstaan voor verdere verspreiding. Het onderzoek leidt tot [een artikel](#) op pagina 3 in dagblad *Trouw*. De bronnen en verwijzingen worden samengevat voor een [geannoteerde artikel](#) van Investico. Op woensdagochtend vertelt onderzoeker Karlijn Kuijpers in het [NPO Radio 1 journaal](#) om 9 uur over het onderzoek, waar later een artikel over verschijnt op de NPO Radio 1 website.

Teletext meldt het nieuws en ook landelijke media nemen het nieuws over: [NOS](#), [RTL Nieuws](#), [De Volkskrant](#), [Algemeen Dagblad](#), [De Telegraaf](#) en de liveblog van [NRC](#) (die er ook op Twitter over bericht). Ook andere media berichten over de belangrijkste onderzoeksbevindingen: [nu.nl](#), [Metronieuws](#), [De Limburger](#), [Omroep Gelderland](#), [Quote](#), [De Gelderlander](#), [Regio TV Tiel](#), [RTV Apeldoorn](#), [Het Parool](#) en de liveblogs van [Omroep West](#) en [Omroep Brabant](#). Daarnaast zit het nieuws in [het krantenoverzicht van NPO Radio 1](#), schrijft [Kassa](#) er een bericht over op hun website en zit het nieuws in het satireprogramma van BNNVARA '[Even tot Hier](#)' (min. 24:00). Op 6 mei publiceert [De Stentor](#) een artikel waarvoor ze het bedrijf Inzek om een reactie hebben gevraagd en verdere uitleg van wetenschapper Marien de Jonge die voor Investico de klinische studie bekeek.

Ook publiceert [El Pais](#) een artikel over de bevindingen van het onderzoek, een van de meest gelezen kranten online in het Spaans. Investico en *Trouw* worden vooraan in het artikel genoemd en ook één van de Nederlandse wetenschappers die Investico sprak wordt in dit artikel geciteerd. Verder wordt het nieuws op Twitter veelvuldig gedeeld, waaronder door [politiek columnist van NRC Tom-Jan Meeus](#).

Die ochtend publiceren ook [OCCRP](#) en de andere partners van dit onderzoek: [Bivol](#) (Bulgarije), [IRPIMedia](#) (Italy), [IRL Macedonia](#), [KRIK](#) (Servië), [Important Stories](#) (Russia), and [Tempo](#) (Indonesia). In Macedonië zorgt het onderzoek voor veel opschudding en zoekt de Nederlandse ambassade contact met de verslaggevers daar, die vervolgens het Nederlandse

artikel delen. Het nieuws wordt door verder nog door verschillende buitenlandse media overgenomen, waaronder [El Confidencial](#) in Spanje en het Italiaanse [Il Sore 24 Ore](#).

Het bedrijf uit Apeldoorn betaalt, maanden later in november, [een boete](#) van 30.000 euro aan het Openbaar Ministerie. Niet voor het verkopen van onbetrouwbare tests, maar voor het verstrekken van vervalste testrapporten aan de Inspectie Gezondheid & Jeugd, behorende bij Covid19-sneltesten.

16. mei. Verpleeghuizen vroegen vergeefs om corona-tests, die er wel waren.

Tien jaar bezuinigingen heeft ertoe geleid dat Nederland infectieziekten moeilijker kan opsporen, en dat verpleeghuizen die al vroeg op corona wilden testen door gebrek aan overzicht onnodig werden geweigerd. Dat heeft waarschijnlijk levens gekost, blijkt uit Investico-onderzoek voor Argos Radio; Trouw en De Groene Amsterdammer dat dezelfde dag leidt tot verbijsterde reacties; Kamervragen en wordt overgenomen door talloze media.

Marktwerving en bezuinigingen op het gebied van laboratoriumdiagnostiek leidden de afgelopen tien jaar tot een wildgroei aan laboratoria. Waar voorheen één of twee labs per regio waren, zijn er nu landelijk ruim honderd, vertellen nauw betrokken experts in ons onderzoek. En dat is een probleem. Laboratoria hebben van oudsher een belangrijke functie in het opsporen van nieuwe virus- of bacterieuitbraken. Zij moeten GGD's en RIVM waarschuwen als ze vermoeden dat in hun regio een infectieziekte is uitgebroken. Volgens GGD'ers en arts-microbiologen is het overzicht nu echter zoek.

Op de website van Investico komt het [nieuws met daarbij een zelfgemaakte kaart](#) die de versnippering in Noord-Brabant toont. Ook brachten we een geannoteerde versie van de longread. Het nieuws wordt opgepikt door landelijke media, waaronder [NOS](#), [Nu.nl](#), [RTL Nieuws](#), het liveblog van [NRC](#), [TPO](#), [De Dagerijkse Standaard](#), [Reformatorisch Dagblad](#) en verschillende regionale media. Karlijn Kuipers gaf op zaterdagochtend een interview voor het [NOS Radio 1 journaal](#).

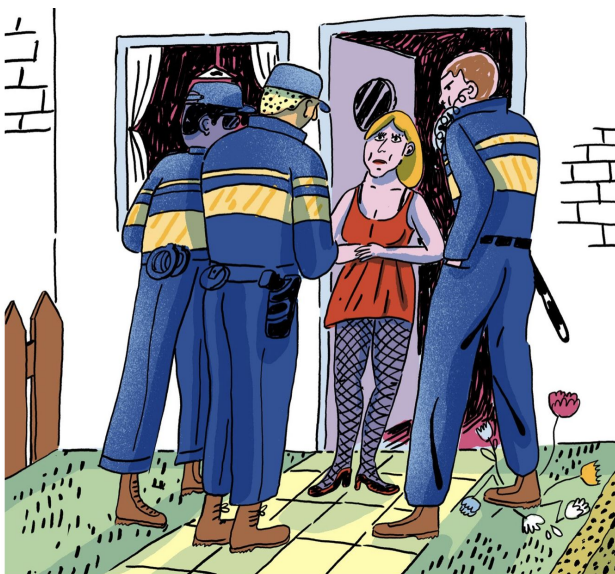
De publicatie leidt tot Kamervragen van [50Plus](#) en Geert Wilders (PVV) vraagt een [Kamerdebat](#) aan. SP-Kamerleden zeggen ‘[verbijsterd](#)’ te zijn. [De Telegraaf](#) schreef een artikel over de politieke reacties. De branchevereniging van zorgorganisaties ActiZ bevestigt

in [Dagblad van het Noorden](#) dat verschillende verpleeghuizen vergeefs om tests hebben gevraagd.

Trouw-columnist Stevo Akkerman bespreekt het onderzoek in zijn [column van 11 mei](#) en oppert voorzichtig een parlementaire enquête. [Het Parool verwerkt het nieuws](#) met een verwijzing naar Investico in een artikel op dinsdag 12 mei over de Nederlandse oversterfte. Journalisten en politici geven complimenten op Twitter;

17. mei: Sekswerk duikt steeds dieper de coulissen in

Het beleid na de opheffing van het bordeelverbod, dat sekswerk in Nederland controleerbaarder en veiliger moest maken, heeft het tegendeel bereikt: sekswerk in Nederland vindt steeds vaker plaats op niet-gereguleerde plekken waar de kans op geweld of seksueel misbruik hoog is.

Gemeenten beperken het aantal vergunningen onder meer door moeilijk haalbare eisen te stellen aan zelfstandige sekswerkers. Die beginnen daarop voor zichzelf op plekken waar weinig toezicht is, wat hen kwetsbaarder maakt voor diefstal, chantage, geweld, uitbuiting en mensenhandel.

Het onderzoek leidt op woensdag 20 mei tot een longread in [De Groene Amsterdammer](#) over de landelijke problematiek. Op maandag 18 mei publiceren we een online publicatie op Rotterdamse online medium [Vers Beton](#), die specifiek ingaat op het Rotterdamse prostitutiebeleid en de situaties voor sekswerkers in de havenstad. We werkten ook samen met [Open Rotterdam](#), die een uitzending maakte over de werkomstandigheden van Rotterdamse prostituees. Investico publiceerde een [geannoteerde versie](#) van het verhaal en een [nieuwsbericht](#). Voor dit onderzoek werkten we weer samen met dataprogramma [Pointer](#), met wie we in een eerdere fase van dit onderzoek specifiek een stuk publiceerden over [sekswerkers die tijdens de corona-crisis gedwongen moesten doorwerken](#). Dat tevens bij [De Groene Amsterdammer](#) en [Vers Beton](#) werd gepubliceerd.

Zondag 24 mei vertelde redacteur Sylvana van den Braak bij [Reporter Radio](#) over het onderzoek. [Binnenlands bestuur](#) en [Blik op nieuws](#) plaatsen een nieuwsbericht over het onderzoek op hun website.

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) besteedt in haar nieuwsbrief aandacht aan het artikel in De Groene Amsterdammer. Ook De Vereniging Exploitanten Relaxbedrijven (VER) noemt Investico en plaatst het stuk van de Groene Amsterdammer in de maandelijkse nieuwsbrief:

Investico, onderzoeksjournalistiek.

Onderzoek van **Investico** bracht veel aan het licht. We lichten er één uit: In gemeenten worden steeds minder vergunningen uitgegeven voor sekswerk. Hierdoor blijkt dat sekswerkers zich meer verplaatsen naar de informele markt, waar ze uit het zicht zijn en zo ook kwetsbaar. Gemeenten maken het sekswerkers ook vaak moeilijk om te werken. Als voorbeeld werd de gemeente Delft aangehaald. Hier staan niet één legaal prostitutiebedrijf ingeschreven. Onderzoekers van **Investico** vonden wel bijna 120 advertenties per dag vanuit de gemeente Delft. Lees ook het artikel in Groene Amsterdammer aan het eind van de VER-monthly!

Tanya Hoogwerf, Raadslid Leefbaar Rotterdam, laat in een e-mail aan Vers Beton weten dat de Rotterdamse Rekenkamer onderzoek gaat doen naar het prostitutiebeleid. In Apeldoorn laat een beleidsmaker naar aanleiding van ons onderzoek weten dat zij een uitgebreide sessie met de gemeenteraad in aanwezigheid van diverse sekswerkers en de politie hebben gehad. De adviezen in het artikel neemt ze als beleidsmaker 'ter harte'. Ook veel andere gemeenten reageren geïnteresseerd. De Gemeente Delft en verschillende gemeenten in Zuid-Limburg waaronder Maastricht, nodigde ons naar aanleiding van ons artikel uit, om te praten over hoe het beleid ten opzichte van sekswerkers verbeterd kan worden.

Zowel wetenschappers, politie, hulpverleners en diverse sekswerkers reageren positief en delen het artikel op sociale media.

Roos Schippers @RoosjeXS · May 21

'De Groene Amsterdammer-**Investico** Silvana van den Braak, Daphné Dupont-Nivet

Realistisch inkijkje in [#prostitutie](#), met een vinger op de zere plek van mislukt overheidsbeleid cq regulering en veronachtzamen van het faciliteren van sekswerkers sinds 2000

Anne Ardon 19 mei 2020 18:19

Hoi Silvana en Daphné, wat een fijn en diepgravend artikel hebben jullie gemaakt met veel ruimte voor het verhaal van de sekswerkers zelf! Dat zie je niet vaak, echt heel goed! Ik had echter ook een vraag, jullie laten ook veel transgender sekswerkers aan het woord (top, die horen we al helemaal weinig in de media) maar jullie noemen twee sekswerkers "transseksueel". Sommige sekswerkers identificeren zich als transseksueel (en dan heb ik niets gezegd!) maar ik weet dat heel veel transgender mensen de voorkeur hebben voor "transgender". Dit zijn dus geen synoniemen voor elkaar. Again: als de sekswerkers zich zo identificeren heb ik niets gezegd maar ik wilde er toch even de aandacht op vestigen. Dankjewel!

18. mei. Pasgeboren geitenbokjes worden doorgedraaid

Steeds meer geitenbokjes gaan te jong naar het slachthuis. Bokken zijn altijd al het afvalproduct van de geitenzuivelindustrie, maar door de coronacrisis en door een het sluiten van speciale bokkenhouderijen is de marktwaarde van de beesten zo laag dat veehandelaren de afgelopen maanden tienduizenden pasgeboren bokjes naar de slacht brachten. Dat blijkt uit onderzoek van [platform Investico](#) en [EenVandaag](#).

Op zo'n jonge leeftijd zijn bokjes te onvolgroeid zijn om door mensen te kunnen worden gegeten en dus worden de dieren doorgedraaid. Soms zijn de geitjes maar drie dagen oud,

terwijl een bok volgens de wet pas met zeven dagen vervoerd en geslacht mag worden. Uit gesprekken die platform Investico en EenVandaag hadden met veehandelaren, slachters, keurders en geitenhouders, blijkt dat het registratiesysteem van de geiten- en schapensector in Nederland fraudegevoelig is.

Meest gelezen op groene.nl

1. Door de coronacrisis en dalende marktwaarde zijn tienduizenden bokjes als 'restproduct' vernietigd

Nieuws Lotje van den Dungen en Felix Voogt

Het nieuws wordt vrijdag 22 mei 2020 gebracht op de website van [De Groene Amsterdammer](#), in een [item op de website van EenVandaag](#) en [live](#) in de [uitzending van EenVandaag](#) op 22 mei om 18.15 uur. Ook op de website van Investico verschijnt het [nieuwsbericht](#) en het [geannoteerde verhaal](#).

Op sociale media wordt het bokkennieuws direct opgepikt en massaal gedeeld door onder andere politici. Bijvoorbeeld de officiële Twitter- en [Facebookpagina van Partij voor de Dieren](#) – zij delen een speciaal gemaakte video met het nieuwsartikel van De Groene en fragmenten van eerder gestelde kamervragen over geitenbokjes – PvdD-fractievoorzitter Esther Ouwehand en D66-politicus Tjeerd de Groot delen het artikel van Investico en De Groene Amsterdammer. Zes dagen lang staat het nieuwsbericht op nummer 1 van de 'meest gelezen' lijst op de website van De Groene Amsterdammer.

Boerenorganisatie [LTO](#) zet dezelfde vrijdag een persbericht online met video, waarin sectorvertegenwoordiger Jos Tolboom aandacht besteedt aan het lot van geitenbokjes en oproept om bokkenhouders 'de ruimte te geven'. Twee organisaties voor biologische geitenvlees voelden zich genoodzaakt zich te 'distantiëren van de bokjesdiscussie' via een bericht op de website [Biojournaal](#).

Twee dagen na publicatie, zondag 24 mei, maakt [Algemeen Dagblad](#) een eigen follow-up reportage van het trending bokjesnieuws: 'Bokje 07530 is nog geen 24 uur op deze wereld, maar nu al zijn leven niet meer zeker'. AD vermeldt hierin het onderzoek van Investico en EenVandaag.

Andere media die het bokjesnieuws opmerken zijn: LTO-blad [Nieuwe Oogst](#), een lezersbrief in [De Volkskrant](#), een lezersbrief in [De Telegraaf](#), [Omroep](#)

[Flevoland](#). Het nieuws wordt verder ook gedeeld door dierenactivistengroepen: [Eyes on Animals](#), [Animals Today](#) en [De Bokkenpiloot](#).

19. mei: Verzekeraars betalen niet voor inderhaast gebouwde corona ziekenhuizen

Niemand weet wie de twee noodhospitalen gaat betalen die eind maart in alle haast worden opgebouwd in het Rotterdamse Ahoy en Maastrichtse MECC. De bouw van de noodziekenhuizen werd niet goedgekeurd door de andere zorginstellingen in de regio's en daarom zeggen de zorgverzekeraars dat zij er niet voor gaan betalen. In beide noodziekenhuizen heeft uiteindelijk geen patiënt gelegen. De kosten worden geschat op 14 miljoen euro.

Het onderzoek naar de financiering van de twee noodhospitalen leidt op 23 mei tot een nieuwsbericht op de voorpagina van [Trouw](#) en [De Limburger](#) en een achtergrondartikel op het Rotterdams medium [Vers Beton](#).

Het nieuws is op 23 mei breed overgenomen. De NOS maakt [er een nieuwsbericht](#) van en het wordt overgenomen als nieuws op 101 Teletekst. Ook [Nu.nl](#), [nrc.nl](#), het [Brabants Dagblad](#), het liveblog van RTL Nieuws, [1Limburg](#), [Binnenlands Bestuur](#) neemt het nieuws over. Het NOS journaal brengt het nieuws zaterdag de hele dag. Ook lokale media als het [Barendrechts](#), Capels, Albrandwaards en Ridderkers nemen het bericht over.

Het nieuws is aanleiding voor een aantal follow-ups. Een paar dagen later interviewt RTV Rijnmond [directeur](#) van de

Veiligheidsregio Arjen Littooi die de keuze voor de bouw van het noodhospitaal verdedigt. Ook op Vers Beton verschijnt op 27 mei [een opiniestuk](#) van het Rotterdamse PVDA-raadslid Dennis Tak over de kwestie.

In de Rotterdamse gemeenteraad stelt PVV-lid Maurice Meeuwissen vragen over de kosten en ontmanteling van het noodhospitaal. Ook [ChristenUnie-SGP](#) stellen vragen aan het Rotterdamse gemeentebestuur.

20. juni. Uitgeklede GGD'en tasten weken in het duister over corona-strategie

Het uitgebreide testen en bron- en contactonderzoeken, bedoeld om nieuwe uitbraken van corona tegen te gaan, heeft bijna een maand vertraging opgelopen omdat GGD'en niet wisten wat van hen werd verwacht. Door onderbezetting en jarenlange bezuinigingen waren de regionale gezondheidsdiensten niet toegerust op het uitgebreide testprogramma waarmee Nederland – als een van de laatste West-Europese landen – begin juni is begonnen.

GGD'en bleven lang wachten op instructies terwijl het kabinet haar zinnen had gezet op een *app* die het werk van de GGD'en zou moeten verlichten. Toen die strategie werd omgegooid, waren de GGD'en onvoorbereid en raakte hun landelijke telefoonlijn overbelast, liepen computersystemen voor het maken van afspraken vast en moesten patiënten te lang op hun uitslag wachten.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking en is een week lang het best gelezen artikel op [De Groene Amsterdammer](#). Investico-redacteuren vertellen in de [podcast](#)

van De Groene Amsterdammer over het onderzoek. Op de website van Investico publiceren we een [nieuwsbericht](#) en een [geannoteerde longread](#), en dagblad [Trouw](#) wijdt een kort artikel aan het onderzoek. EenVandaag zou in haar uitzending eigenlijk ook aandacht aan het onderzoek besteden, maar dat kon niet doorgaan omdat de GGD'ers die een interview hadden toegezegd zich terug trokken na interventie door de landelijke koepelorganisatie.

Het nieuws wordt overgenomen door Radio 1, de [nieuwsbrief](#) van Eva Jinek, [RTL Nieuws](#), [Metro](#), [ZorgNu](#), [Security.n](#) en [HandicapNieuws](#).

[Nieuwsuur](#) besteedt enkele dagen later aandacht aan ons onderzoek. NOS [verwijst](#) enkele weken later nog naar ons onderzoek. [NPO Radio 1](#) interviewt oud-GGD-directeur Laurent de Vries. Hoewel ons artikel niet wordt genoemd, worden de verschillende thema's uit ons onderzoek stuk voor stuk aangestipt.

SP-Kamerlid Maarten Hijink stelt naar aanleiding van het onderzoek [uitgebreide en gedetailleerde vragen](#) aan minister De Jonge. Maarten Keulemans, wetenschapsjournalist bij de Volkskrant, geeft via Twitter complimenten.

21. juni Hoe de corona-steun voor kleine bedrijven een flop werd

Ondernemers die niet genoeg hadden aan de reguliere overheidssteun, konden zich volgens het kabinet melden bij hun bank voor een 'corona-krediet' met staatsgarantie. Slechts heel weinig bedrijven profiteerden daarvan, blijkt uit onze reconstructie. Van de bijna 400 duizend bedrijven met tussen de 2 en 50 medewerkers die Nederland telt, belden naar schatting tienduizenden de bank. Niet maar dan een paar duizend kregen een noodkrediet. Waar grotere bedrijven in totaal 11 miljard kregen uitgeleend, moeten de kleine bedrijven het doen met in totaal 650 miljoen euro.

Het kabinet wist van begin af aan dat de regeling voor kleine bedrijven niet zou werken, blijkt uit het Investico-onderzoek voor *De Groene Amsterdammer*. Al bij het optuigen van de garantieregeling waarschuwden bankiers het ministerie van Economische Zaken en Klimaat daarvoor. Niettemin noemde minister Wiebes de regeling bij de start 'een erkende toegangspoort naar kredieten' voor bedrijven in door corona getroffen sectoren zoals de horeca en detailhandel.

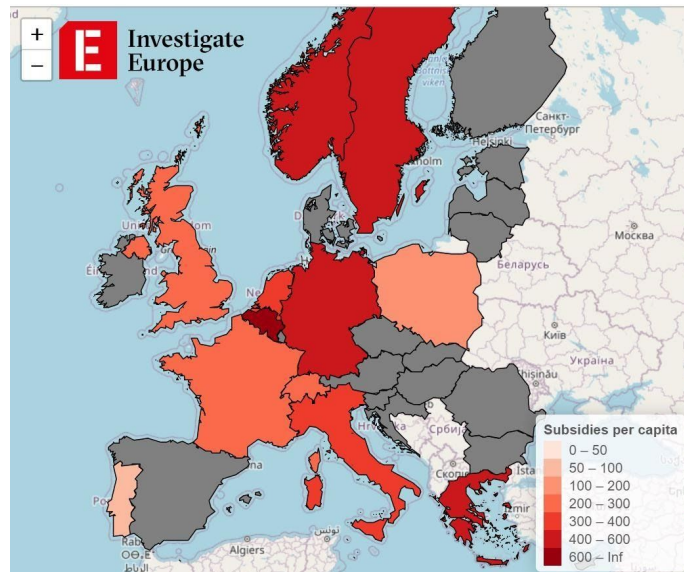

Het onderzoek begint al begin april, maar het duurt even totdat kan worden aangetoond dat de betrokken ministeries al vanaf het begin wisten dat de regeling voor in ieder geval kleine bedrijven niet zou werken, en waarom toen niet voor een snel alternatief werd gekozen. Dan komt een snelle, maar vruchtbare samenwerking op gang met *Trouw*, dat het onderzoek op 24 juni [paginagroot op de economie-pagina's](#) plaatst. Op dezelfde dag verschijnen [nieuws](#) en de [longread](#) in *De Groene Amsterdammer*. Het nieuws wordt goed gelezen, de longread wat minder. Op de site van *Investico* plaatsen we het [nieuws](#) en een [geannoteerde versie](#) van de longread.

22. juli. Fossiel verzekerd: EU-landen steunen de fossiele sector met 137 miljard per jaar

Europese lidstaten subsidiëren de fossiele sector met zeker 137 miljard euro per jaar, ondanks hun belofte aan de Europese Commissie uit 2013 om de steun aan kolen-, gas- en oliemaatschappijen af te bouwen. Voorlopig blijft dat ook zo, blijkt uit onderzoek van Platform voor onderzoeksjournalistiek Investico en het Europese onderzoekscollectief [Investigate Europe](#). Geen enkel land heeft een concreet plan gemaakt voor het afbouwen van fossiele steun, blijkt uit het onderzoek.

In Nederland gaat het ondermeer om staatsgaranties voor de bouw van olie-installaties in het Midden-Oosten waarbij Nederlandse bedrijven betrokken zijn. Zo staat Nederland garant voor ruim 500 miljoen euro voor de bouw van een olieraffinaderij in Koeweit via staatsverzekeraar Atradius Dutch State Business. Ook de investering van 250 miljoen voor een nieuwe bulkterminal voor olie in Oman wordt door Nederland gegarandeerd, net als die van bijna 200 miljoen voor de installatie van olieplatforms in Mexico.

Het onderzoek met Investigate Europe leidt tot zestien publicaties in verschillende Europese landen, waaronder [Mediapart](#) en [Basta!](#) in Frankrijk, [Trends](#) in België, [Newsweek](#) in Polen, [Der Tagesspiegel](#) in Duitsland, [Il Fatto Quotidiano](#) in Italië, [Público](#) in Portugal, [Republik](#) in Zwitserland, [Energi og Klima](#) in Noorwegen en [Sveriges Natur](#) in Zweden. In Nederland schrijft Investico een artikel in [De Groene Amsterdammer](#) en een nieuwsbericht op haar [eigen site](#). Ook maken we een interactieve kaart waarop de fossiele subsidies per land worden getoond. De nieuwsbrief van Blendle prijst het artikel aan als ‘diepgravend onderzoek’ dat aantoont ‘hoe de regering flink de olie-industrie spekt, en dat al jaren ontkent’.

Naar aanleiding van het Europese onderzoek schreef een Portugese vertegenwoordiger van de Europese Commissie in Portugal een opiniestuk met de titel ‘End fossil Fuel Subsidies’, vervolgens kondigde de regering extra maatregelen aan binnen de corona-steunpakketten, inclusief een ‘corona-belasting’ op het gebruik van fossiele brandstoffen in luchtvaart en vervoer.

In Italië zijn de artikelen opgepikt door parlementsleden, wat leidde tot een publiek debat. In andere landen waar we hebben gepubliceerd, waaronder Duitsland, zijn de artikelen opgepikt en verspreid door ngo’s en maatschappelijke organisaties zoals Greenpeace, BUND en Fridays for Future. Op 28 juli stond de hele aflevering van de podcast [EU Watchdog Radio](#) van de coalitie-organisatie van Europese ngo’s CounterBalance, in het teken van het onderzoek naar fossiele subsidies. Ngo’s, journalisten uit verschillende Europese landen, Europarlementariërs en vooraanstaande wetenschappers zoals Adam Tooze delen het onderzoek op Twitter.

Investigate Europe Retweeted

Adam Tooze @adam_tooze · Jul 10

EU Green Deal? Why not start by axing tax exemptions for diesel, jet fuel, shipping industries free ETS allowances that add up to fossil subsidy of 137 bn euros pa. Hard hitting report by @investigate_eu team h/t @hsc55
investigate-europe.eu/en/2020/fossil...

3

48

91

23. juli. Gedwongen behandeling psychiatrische patiënt loopt vast in bureaucratie

De nieuwe Wet Verplichte GGZ, die sinds begin dit jaar de gedwongen behandeling regelt voor mensen met een psychische stoornis, leidt tot veel nieuwe bureaucratie en tot dusver niet tot betere zorg. Patiënten raken in de war of in paniek door de onwaarschijnlijke reeks brieven waarin ze worden betrokken bij hun gedwongen opname. Psychiaters twijfelen aan het nut van de vele schriftelijke plichten. Burgemeesters vinden de nieuwe 'hoorplicht' bij dwangopname een theoretische oefening. Bovendien leidt een 'schakelartikel' in de nieuwe wet, dat regelt dat mensen die een strafbaar feit hebben gepleegd ook in de reguliere ggz behandeld moeten kunnen worden, tot onveilige situaties.

Dat zeggen betrokken behandelaars, juristen, burgemeesters en vertegenwoordigers van patiënten tegen Platform voor Onderzoeksjournalistiek Investico. Wij volgden een half jaar lang de praktijk van de nieuwe wet via gesprekken met ruim vijftig betrokkenen. De eerste uitkomsten hierover publiceerden we op 22 juli 2020 in [De Groene Amsterdammer](#) en dagblad [Trouw](#). Trouw publiceerde zowel een [verdiepingsstuk](#) als een [nieuwsartikel](#). Het nieuws, over de onveilige situaties die volgens psychiaters ontstaan, werd overgenomen door vele verschillende media, waaronder:

- [NOS Nieuws Binnenland](#): 'Nieuwe wet veroorzaakt onveiligheid in ggz-instellingen'
- [Nu.nl](#): 'Door nieuwe wet worden gevaarlijke daders mogelijk naar ggz doorgestuurd'

- [Skipr.nl](https://www.skipr.nl): 'Nieuwe wet zorgt voor onveiligheid in ggz-instellingen'

[MSN.com](https://www.msn.com) en [GGZnieuws.nl](https://www.ggznieuws.nl) plaatsten het nu.nl-bericht door.

Zowel de Groene-longread als het Trouw-verdiepingsstuk halen de nieuwsbrief van Blendle (daags na elkaar). Van het Trouw-verdiepingsstuk heeft Blendle een audioversie gemaakt. Daarnaast is het onderzoek als audioversie vertegenwoordigd via de Investicopodcast [Speurwerk](https://www.speurwerk.nl).

Het Groene-artikel behoorde tot de top-drie best gelezen artikelen in de week van verschijning.

Meest gelezen op groene.nl

- 1. Typhoon bij 'Zomergasten' is innemend en afstandelijk tegelijkertijd**
Zomergastenblog Thomas Heerma van Voss
- 2. Met Hugo de Jonge als leider slaat het CDA nieuwe wegen in**
Lijsttrekkersverkiezingen CDA Marcel ten Hooven
- 3. De nieuwe GGZ-wet is een bureaucratische ramp**
Onderzoek Emy Koopman en Catrien Spijkerman

Vooraf de psychiaters laten rond de publicatiedatum luid van zich horen op Twitter, verwijzend naar de verschillende stukken. Bijvoorbeeld:

De twee Trouw-artikelen zijn aanleiding voor een van de geïnterviewde psychiaters om een uitgebreide [brief](#) naar de Trouwredactie te sturen, waarin hij zegt dat er van de kritiek 'geen woord gelogen' is en pleit voor het onmiddellijk intrekken van de wet.

24. juli. Private school Eurocollege levert ondermaats onderwijs

Het Eurocollege, een peperdure private HBO-school, ligt onder vuur bij studenten, ouders en medewerkers. Zij signaleren tekortschietend onderwijs, uitlopende studies en valse claims over de kwaliteit van de opleiding. De vestigingsdirecteur in Amsterdam en drie stafleden zijn opgestapt. En een aantal ontevreden ouders stappen naar De Groene Amsterdammer en Investico. Privaat onderwijs is in Nederland nog nauwelijks onderzocht maar lijkt bezig met een opmars. Dat vraagt inderdaad om een kritische blik.

Samen met Groene-redacteur Rosa van Gool maakt Investico een productie over een niet-functionerende opleiding, die buiten het oog van de inspectie en controlerende instanties leugens blijkt te verspreiden op haar website; studenten en ouders misleidt over de kosten en kwaliteit van het onderwijs, en bovendien veel medewerkers een burn-out injaagt.

Op woensdag 29 juni publiceren we het nieuws op onze [eigen website](#) en in *Trouw*, diezelfde dag verschijnt 'de long read', in dit geval een drie pagina-artikel in *De Groene Amsterdammer* samen met een aangepaste versie bij lokaal nieuwsmedium *Vers Beton*. Uiteraard verschijnt op onze eigen website ook een [geannoteerde versie](#) van De Groene long read.

Redacteur Thomas Muntz is die ochtend te gast bij het Radio1-programma Spraakmakers als lid van het mediaforum, hij [presenteerde ons onderzoek als zijn 'mediamoment'](#). Op donderdagmiddag 30 juni brengt De Groene haar podcast uit, daarin kwamen Rosa van Gool en Thomas Muntz [vertellen over het onderzoek](#).

De radio-uitzending en de posts van het verhaal op LinkedIn zorgen in de loop van de dag en week voor veel reacties en nieuwe tips. Mensen bevestigden onze bevindingen over het EuroCollege, maar gaven ook waardevolle informatie om nieuwe onderzoeken in de particuliere onderwijsmarkt te beginnen.

Het nieuws wordt met name in de vakpers overgenomen, zoals op de site van [De Nationale Onderwijsgids](#) en op [Sikkom](#). De vrienden van Follow the Money tipt ons onderzoek aan hun lezers [als lectuur voor het weekend](#).

25. augustus. Problemen in malafide afvalbranche kosten overheid miljoenen

Faillissementen in de afvalbranche kostten de samenleving afgelopen jaren tientallen miljoenen aan achterblijvende schulden, opruim- en schoonmaakkosten. Sinds 2015 laten failliete afvalbedrijven gezamenlijk minstens 15,9 miljoen euro aan kosten achter voor provincies en gemeenten, voor onder meer het opruimen van puin en saneren van grond. Daar komen nog miljoenen bij aan openstaande dwangsommen en oninbare belastingschulden.

Dat blijkt uit de inventarisatie die Investico maakte op basis van mediaberichten, gegevens uit faillissementsdossier.nl en navraag bij de 29 Omgevingsdiensten die verantwoordelijk zijn voor toezicht en handhaving bij de afvalbedrijven.

In het onderzoek laten we zien hoe de afvalsector al decennialang betrokken is bij talloze grote en kleine milieuschandalen die de samenleving opzadelen met honderden miljoenen euro's schade, en waarmee ze - in de woorden van een milieu-inspecteur - 'balanceert op de rand van criminaliteit.' Verzekeraars zien de branche als onverbeterlijk en hebben zich de afgelopen jaren teruggetrokken; slechts één Nederlandse verzekeraar sluit nog nieuwe polissen af voor afvalbedrijven, vertelt het Verbond van Verzekeraars aan Investico.

We publiceren op 12 augustus in een longread bij [De Groene Amsterdammer](#) en in de uitzending van [EenVandaag](#) diezelfde dag. Dagblad [Trouw](#) nam het nieuws over, en op 13 augustus verscheen ons onderzoek op de voorpagina van dagblad [De Limburger](#) - met name de provincie Limburg heeft de afgelopen jaren vele miljoenen moeten betalen als gevolg van incidenten in de afvalsector.

Het nieuws vindt ook zijn weg naar andere media:

- Op 1Limburg:
<https://www.1limburg.nl/faillissementen-afvalbranche-kosten-gemeenschap-miljoenen>
- Op binnenlandsbestuur.nl:
<https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nieuws/afvalbedrijf-failliet-lokale-overheid-ruimt-de.14164135.lynkx>
- Op taxlive.nl:
<https://www.taxlive.nl/nl/documenten/nieuws/belastingdienst-miljoenen-kwijt-aan-faillissementen-afvalbedrijven/>

Ook [faillissementsdossier.nl](#) besteedt aandacht aan ons onderzoek. GroenLinks-Kamerlid Kröger op 26 augustus [Kamervragen](#).

26. september: Vrouwen melden vaker verkrachting, maar vervolging daders stukt.

Alarm: in de afgelopen vijf jaar nam in Nederland het aantal geregistreerde verkrachtingen met zestig procent toe. Dat blijkt uit onderzoek van Investico voor De Groene Amsterdammer en Trouw, dat tevens laat zien dat de toegenomen meldingsbereidheid strafrechtelijk niets oplevert. Steeds meer slachtoffers zien na het eerste contact met de politie af van aangifte doen. Slachtoffers die de aangifte wel doorzetten, krijgen te maken met lange wachttijden; de politie en het OM overschrijden zichzelf opgelegde normen.

En hoewel zich meer slachtoffers aandienen, vindt de politie nu minder verdachten dan voorheen. Het aantal strafdossiers dat de politie aanlevert bij het OM schommelt al jaren rond hetzelfde aantal. Per saldo, na opsporing en vervolging, belanden niet méér daders achter de tralies dan zeven jaar geleden, blijkt uit ons onderzoek. Een nieuwe zedenwet die ondertussen op stapel staat, waardoor meer strafbaar wordt, zal zonder extra capaciteit in de praktijk niks opleveren.

Het onderzoek publiceren we in [de Groene Amsterdammer](#). Op dezelfde dag haalt een nieuwsbericht over het onderzoek de voorpagina [van Trouw](#). In de krant staat ook een interview met twee zedenrechercheurs. Verschillende sites nemen het nieuws over:

NU.nl

<https://www.nu.nl/binnenland/6074717/verkrachtingen-woorden-vaker-gemeld-bij-politie-maar-aangiften-blijven-achter.html>

RTL

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5180996/verkrachting-meldingen-seksueel-ongewenst-gedrag-aangiftes-om>

NOS

<https://nos.nl/artikel/2346415-verkrachting-vaker-gemeld-bij-politie-aantal-aangiftes-blijft-achter.html>

RD

<https://www.rd.nl/vandaag/binnenland/meer-meldingen-van-verkrachting-aangiftes-blijven-achter-1.1691490>

Ridderkerks Dagblad

<https://ridderkerksdagblad.nl/landelijk/meer-meldingen-verkrachting-niet-meer-aangiftes>

LINDA.nl

<https://www.linda.nl/nieuws/binnenland/meer-meldingen-verkrachting-aangiftes-stijgen-niet/>

Het NPO Radio 1 journaal besteedt aandacht aan het onderzoek. [Tussen 9.05 uur en 9.12 uur](#), met een gesprek met zedenrechercheur Lidewijde van Lier, die wij ook spraken voor het onderzoek. Op 8 september schrijft Trouw [een Commentaar](#) over ons onderzoek.

27. september: Sanering varkensboeren lost geen enkel milieuprobleem op.

Een half miljard euro overheidsgeld voor varkensboeren? Dat wekt vragen op over de besteding van dat geld. Investico onderzoekt in samenwerking met [EenVandaag](#) en mede voor [De Groene Amsterdammer](#) de geschiedenis van de subsidieregeling om varkensboeren uit te kopen. Het subsidiebudget is in enkele jaren verviervoudigd, zo blijkt, en daarvoor werd steeds een beroep gedaan op steeds weer een nieuw maatschappelijke (milieu)doel. Die doelen worden echter niet of nauwelijks gehaald. De conclusies worden breed overgenomen en leiden direct tot Kamervragen en (parlementair) debat.

We berekenen dat de Rabobank, die de voorwaarden voor de subsidieregeling ontwierp, zo'n veertig procent ontvangt van het overheidsgeld, in de vorm van door varkensboeren afgeloste leningen. Bovendien ontdekken we een essentiële fout in de voorspelde stikstofreductie waardoor de minister, met als het ware een dubbele greep in de kas, nu al meer stikstof aan de bouw heeft beloofd dan de regeling ooit zal kunnen opbrengen.

[Trouw](#), waarmee wij ons onderzoek delen, neemt het nieuws over. Hetzelfde geldt voor de [Gelderlander](#) die de voorpagina er voor vrijmaakt. Snel was het nieuws ook op de [NOS website](#), [Nu.nl](#) en teletekst terug te vinden. De NOS besteedde daarnaast aandacht aan ons onderzoek in hun [televisie-uitzendingen](#) en in het [Radio 1 Journaal](#). In hun Radio-uitzending van 9 uur zei politiek commentator Xander van der Wulp dat uit ons onderzoek blijkt dat 'het hele stikstofbeleid van dit kabinet faalt'.

[NRC](#) wijdt een stuk aan ons onderzoek en het [Algemeen Dagblad](#) en de [De Stentor](#) nemen het artikel over van de Gelderlander. [De Limburger](#) had aandacht voor het onderwerp en de Stentor schreef ook nog [een commentaar](#) over de kwestie. De Gelderlander vroeg kamerleden en milieu-activist Johan Vollenbroek om [een reactie](#). Die middag waren wij zelf op [Radio 1](#) te gast om ons onderzoek uit te leggen en werd [een reportage](#) over het onderwerp uitgezonden. Onze longread wordt opgenomen in het weekoverzicht van Blendle. Verder wordt het nieuws uitgebreid besproken in vakbladen zoals [Nieuwe Oogst](#), [Boerderij](#) en [Pig Business](#).

Frank Futselaar, kamerlid voor de SP, stelt [kamervragen](#) naar aanleiding van ons onderzoek. Tijdens de [algemene beschouwingen](#) nam Esther Ouwehand van Partij voor de Dieren uitgebreid de tijd om minister Klaas Dijkhoff over ons onderzoek te bevragen.

28. september: ING diep in witwas-problemen, blijkt uit FinCEN-Files

ING Bank is betrokken in een van de grootste Russische witwasnetwerken die ooit zijn onthuld. De Russische oligarch Abramovitsj bankierde jarenlang bij ING en deed verdachte miljardentransacties via Amsterdam. En ING deed heimelijk een miljoenenbetaling voor een Russische staatsbank waartegen sancties lopen.

Dat zijn de belangrijkste Nederlandse onthullingen uit de FinCEN-Files, een onderzoeksproject van het International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ) naar ruim 2600 gelekte Amerikaanse overheidsdocumenten waar wereldwijd ruim vierhonderd journalisten maandenlang aan werkten. In Nederland nemen Investico, Trouw en Het Financieele Dagblad aan het internationale samenwerkingsverband deel, en wordt het onderzoek ook in De Groene Amsterdammer gepubliceerd.

Het project leidt drie dagen op rij tot voorpaginanieuws bij Trouw ([dag 1](#), [dag 2](#), [dag 3](#)) en Het Financieele Dagblad ([dag 1](#), [dag 2](#), [dag 3](#)) en een tiental achtergrondartikelen in de twee kranten. Investico publiceerde alle nieuwsberichten ([Russisch witwasnetwerk](#), [Abramovitsj](#), [ING Polen](#), [sancties](#)) op haar eigen site en bij De Groene Amsterdammer, en ontsloot bij elk verhaal belangrijke ondersteunende documenten. De twee belangrijkste verhalen, over het [Russische witwasnetwerk](#) en over [Abramovitsj](#), publiceerden we eveneens in het Engels.

Investico zorgt ervoor dat we niet enkel de gelekte documenten door pluizen, maar ook buiten de data om de context in kaart te brengen. Wasnt waarom gaat het steeds weer mis bij ING? Waarom was uitgerekend het Poolse filiaal van ING betrokken bij het Russische witwasnetwerk? En wat wordt er in Nederland met meldingen van verdachte transacties gedaan? Dit onderzoek buiten de gelekte data leidt tot een [voorpagina-artikel](#) in Het Financieele Dagblad, wordt gebruikt in een [achtergrondartikel](#) in Trouw, leidt tot twee eigen nieuwsartikelen van Investico ([ING Polen](#) en [FIU](#)) en is essentieel voor de [longread](#) die we voor De Groene Amsterdammer schrijven.

Investico maakt via haar website ook de internationale verhalen toegankelijk voor het Nederlandse lezerspubliek, door lezers [wegwijs te maken](#) in het lek, een [overzichtsverhaal](#) te publiceren van de belangrijkste internationale publicaties, en door te linken naar [interessante verhalen wereldwijd](#). Investico produceerde ook een [podcast](#) waarin we luisteraars vertellen over hoe je zo'n internationaal onderzoek aanpakt, onze journalistieke keuzes verantwoorden, en vertellen over de juridische dreigementen waarmee we te maken kregen.

Onze publicaties worden dagenlang door verschillende media overgenomen. Redacteur Karlijn Kuijpers geeft toelichting op het [NOS-Journaal](#) en in de ochtenduitzendingen op [Radio 1](#). Ook [Nieuwsuur](#), [RTL Nieuws](#), [Met Het Oog op Morgen](#), [BNR Radio](#) en [NPO-podcast De Dag](#) besteedden in hun uitzendingen aandacht aan het onderzoek. 'Het is toch merkwaardig dat journalisten meer boven tafel halen dan vierduizend man bij ING', zegt Paul Koster, directeur van de Vereniging van Effectenbezitters in Nieuwsuur. Koster riep ING op om verdergaande maatregelen te treffen om witwassen tegen te gaan, en eerlijker te communiceren over problemen op dit gebied.

Investico-redacteuren Anouk Kootstra en Karlijn Kuijpers vertelden ook in de [podcast van De Groene Amsterdammer](#) over het onderzoek. De FinCEN Files werden in [Mediaforum](#) uitgeroepen tot Mediamoment van de dag. [Volkskrant](#) en [NRC](#) brachten meerdere nieuwsartikelen en analyses naar aanleiding van het onderzoek. Op [nu.nl](#), in [AD](#) en [Telegraaf](#) verschenen meerdere artikelen over het onderzoek. Volkskrant-columnist [Bert Wagendorp](#) wijdde een column aan het lek.

Voor het onderzoek werkten we samen met journalisten van [Gazeta Wyborcza](#) in Polen. We deelden onze conceptartikelen met hen zodat zij voor hun publicaties over de FinCEN Files konden putten uit ons onderzoek. Ook Belgische collega's van [Knack](#) publiceerden over onze bevindingen, evenals collega's van [Tamedia](#) in Zwitserland en [Delfi](#) in Estland. Internationaal persbureau [Bloomberg](#) schreef ook over onze onthullingen over ING Polen, en de [Knipselkrant Curaçao](#) nam onze publicatie over de Nederlandse FIU over.

De publicaties over de FinCEN Files leidden tot debat in de Tweede Kamer. Minister Hoekstra van Financiën wil van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten horen of er genoeg instrumenten zijn om op te treden tegen 'spiegeltransacties'. Hoekstra heeft ING op de recente onthullingen aangesproken en hij heeft contact opgenomen met de Poolse regering, zei hij in de Kamer.

ING Bank riep in een reactie op de onthullingen op tot betere samenwerking tussen banken, autoriteiten en opsporingsinstanties om financiële criminaliteit tegen te gaan. 'Effectiviteit verbetert door samenwerking en het delen van informatie.' De Nederlandse Vereniging van Banken deed bij NOS een soortgelijke oproep. De strijd tegen witwassen kan alleen gewonnen kan worden als publieke en private partijen nauw samenwerken, vindt de vereniging. Volgens de NVB is het daarom nodig dat banken onderling gegevens kunnen uitwisselen.

Beurskoersen van banken wereldwijd kwamen onder druk te staan na de publicaties over de FinCEN Files. Het aandeel ING sloot op de eerste dag na publicatie 9,3 procent lager.

Nog voordat de eerste publicaties over de FinCEN Files naar buiten kwamen, [meldde de Amerikaanse autoriteit FinCEN](#) dat het haar anti-witwasregels gaat herzien.

Oud-ING-topman Hamers alsnog vervolgd voor witwasaffaire: wat is er veranderd?

In december 2020 besluit het Openbaar Ministerie dat oud ING-bestuursvoorzitter Ralph Hamers persoonlijk moet worden vervolgd voor het faciliteren van witwassen door zijn bank. Dit weliswaar naar aanleiding van een eerdere schikking van justitie met ING - maar wellicht niet onbeïnvloed door onze nieuwe onthullingen.

29. oktober: Agenten machteloos tegenover 'personen met verward gedrag'

Na de eerste publicaties (29 juli) over de Wet Verplichte GGZ, onderzoekt Investico nu de andere partijen die met de nieuwe, ingrijpende dwangzorgwet te maken hebben, zoals de politie, de gemeente, ouderenzorg en gehandicaptenzorg. Het nieuws dat dit oplevert, leidt tot fel debat en politieke actie.

Het onderzoek bestaat uit een enquête onder politiemedewerkers en onderzoek naar de gevolgen van de wetswijziging. Het laat zien hoe moeilijk de omgang is met verwarde

personen, en hoe er voortdurend met hen 'geschoven' wordt tussen politie, gemeente, ggz, ouderen-, en gehandicaptenzorg, zoals op 14 oktober in [een longread](#) in De Groene Amsterdammer.

Driekwart van de agenten voelt zich regelmatig machteloos bij de aanpak van mensen die, mede door psychische problematiek, overlast veroorzaken of een gevaar zijn voor zichzelf, blijkt uit de enquête. Die machteloosheid leidt ongewild tot politiegeweld. 65 procent van de agenten voelt zich onvoldoende toegerust om met deze mensen om te gaan.

De politie-enquête leidt al vóór publicatie tot onrust bij de top, vertellen verschillende agenten. In Trouw publiceren we op 14 oktober zowel een [nieuwsstuk](#) als een [achtergrondstuk](#). Onder meer de [NOS](#) en [RTL Nieuws](#) nemen het nieuws over de politie-enquête over. Op radio 1 reageert voorzitter van de Politiebond Jan Struijs. [De 5 Uurshow \(van SBS6\)](#) nodigt Nine Kooiman van de Politiebond uit om te reageren op het onderzoek.

Het achtergrondstuk van Trouw wordt opgenomen in de Blendle newsfeed van 14-10-2020 en voorgelezen voor de audio-app. op Twitter, LinkedIn en andere social media worden de stukken goed gedeeld, overmeer door agenten zelf. Bij Trouw is het een van de best gelezen stukken van de dag, en ook op de site van De Groene is het een van de meest gelezen stukken.

Verschillende gemeenten zijn geïnteresseerd in onze resultaten; zo ontvangen we een mail van de gemeente Zaanstad met het verzoek om een pdf-versie van onze resultaten. De fractievoorzitter van de SP in Den Haag stelt naar aanleiding van het onderzoek vragen aan het college:

Op 19 oktober verschijnt, [een opiniestuk in Trouw van Armand Höppener](#), oud-psychiater en bestuurder geestelijke gezondheidszorg. Höppener: 'Is dit onderzoek dan de waarschuwing die onze samenleving wakker schudt en doet beseffen dat mensen met verward gedrag steeds verder in de marge belanden?'

In een reactie daarop verschijnt op 24 oktober opnieuw [een opiniestuk in Trouw, ditmaal van de hand van VDD-Kamerleden Kelly Regterschot en Dilan Yesilgöz](#). Zij betogen dat er 'straat triageteams' moeten worden opgericht, met daarin een sociaal psychiatrisch verpleegkundige en een agent met ervaring in omgang met personen met verward gedrag. Zo kan volgens hen worden voorkomen dat politieagenten zo veel tijd kwijt zijn aan deze doelgroep, waarvoor zij niet zijn opgeleid.

Het tweede deel van ons onderzoek is gericht op de splitsing van de Wet Zorg en Dwang en Wet Verplichte GGZ. Mensen met dementie of een verstandelijke beperking die crisishulp nodig hebben, vallen in meerdere regio's tussen wal en schip. Het gaat om acute dwangzorg voor mensen die vanwege hun psychische gesteldheid een gevaar vormen voor zichzelf of anderen. In Trouw gaan we hier dieper op in, in zowel een [nieuwsstuk](#) als een [achtergrondverhaal](#) op 20 oktober.

Het nieuws haalde wederom de nieuwsbrief van Blendle en wordt overgenomen door het [Reformatorisch Dagblad](#), het programma [Dokters van Morgen](#) van de AvroTros, de [Nationale Zorggids](#) en [Skipr](#), dat dagelijks nieuws brengt over de zorg. Naar aanleiding van het onderzoek maakt Willem de Haan een reportage voor [Reporter Radio](#) waarin hij één casus uitlicht.

Op Twitter leidt het onderzoek tot verwoede discussies tussen huisartsen, psychiaters, Zorgverzekeraars Nederland, en ook het CIZ bemoeit zich ermee. [Zo zet huisarts Alfred Moes zijn brief aan ZN online](#), waarin hij uiteen zet hoe moeilijk het voor de huisarts is een crisissplek voor een patiënt met dementie te regelen.

30. Oktober. Souvenir-baas gebruikt corona-stilte voor witwassen: gemeente Amsterdam mist alle signalen.

Zelfs in een doodstil Amsterdam vallen tijdens de coronacrisis overduidelijke signalen van witwassen niet op bij de verantwoordelijke instanties. Eén dubieuze ondernemer neemt binnen enkele maanden zestien souvenirwinkels over, met behulp van een uit zijn ambt ontsette notaris. Gemeente en politie kijken niet eens toe. Wijkagenten, buurtmanagers en ondernemers waarschuwen al jaren tegen openlijke witwaspraktijken in de binnenstad, maar ondanks allerlei projecten is de gemeente Amsterdam niet in staat om zelfs een opvallende, bijna openlijke witwaszaak te herkennen en aan te pakken.

Dat blijkt uit onderzoek van de masterclass van Platform voor onderzoeksjournalistiek Investico in samenwerking met [De Groene Amsterdammer dat op 21 oktober wordt gepubliceerd](#). Voor het onderzoek spreekt het Masterclass-team met negen ondernemers in de binnenstad en met tientallen controlerende instanties, toezichthouders, ambtenaren en andere betrokken partijen. En opmerkelijk: ook met de betrokken ondernemer zelf, Davoud Quadri, die in het stuk met name wordt genoemd en zich na publicatie niet eens tegen de ernstige witwas-beschuldigingen zal verweren. Het nieuws en de geannoteerde longread verschijnen ook bij Investico, evenals de podcast [Speurwerk](#).

De publicatie wordt besproken door [Follow the Money](#) en [Binnenlands Bestuur](#). Ook collega- journalisten van o.a. Nieuwsuur en Floor Milikowski delen het bericht. Daarnaast is het met ruim 45 duizend paginabezoeken het best gelezen stuk van het laatste kwartaal op

de website van De Groene Amsterdammer. Het staat ruim twee weken in de top vijf 'Veel gelezen op groene.nl'.

De Amsterdamse recherche start wel een onderzoek naar aanleiding van de bevindingen van het Investico-team. Op de dag van publicatie stellen [GroenLinks en PvdA](#) schriftelijke vragen in de gemeenteraad, dezelfde dag aangevuld door de [SP](#). Het gemeentebestuur besluit om per januari 2021 een 'straatgebonden vergunningsplicht' in te voeren: een maatregel die na twee jaar discussie nu vervroegd wordt geïmplementeerd. Vooralsnog blijft ondernemer Quadri echter ongemoeid.

31. november: Illegaal teakhout uit Zuid-Soedan verdwijnt in Europese tuinmeubelen

'Die mooie tuintafel van teakhout zou zomaar eens gemaakt kunnen zijn van illegaal gekapte bomen in Zuid-Soedan, ook al vermeldt de documentatie dat het hout uit India komt'. Zo vat De Correspondent ons onderzoek samen, kort na publicatie in De Groene Amsterdammer.

Dat is inderdaad de kern van het onderzoek, dat begint op de Utrechtse woningboulevard en het spoor via India terugvolgt naar de jonge staat Zuid Soedan waar de houtkap nog nauwelijks gereguleerd is en 90 procent illegaal geschiedt.

Platform Investico zocht dit uit door handelsdata op te vragen bij de Indiase douane en door een wandeling door sociale media groepen. Maar ook in Nederland blijkt de Europese hout regulering een wassen neus. 'Een aanrader voor iedereen die benieuwd is naar de schimmige wereld achter al dat mooie meubilair', [tipt Dimitri Tokmetzis](#) de resultaten aan de Correspondent-lezers.

Zo belandt fout hout in onze winkels

Die mooie tuintafel van teakhout zou zomaar eens gemaakt kunnen zijn van illegaal gekapte bomen in Zuid-Soedan, ook al vermeldt de documentatie dat het hout uit India komt. Het onderzoeksplatform Investico dook in de internationale houthandel. Dit artikel laat zien hoe makkelijk het is om handelsdocumenten te vervalsen, en hoe Zuid-Soedan het afvalputje is geworden van internationale regulering. Een aanrader voor iedereen die benieuwd is naar de schimmige wereld achter al dat mooie meubilair. (Dimitri Tokmetzis, correspondent Surveillance & Technologie)

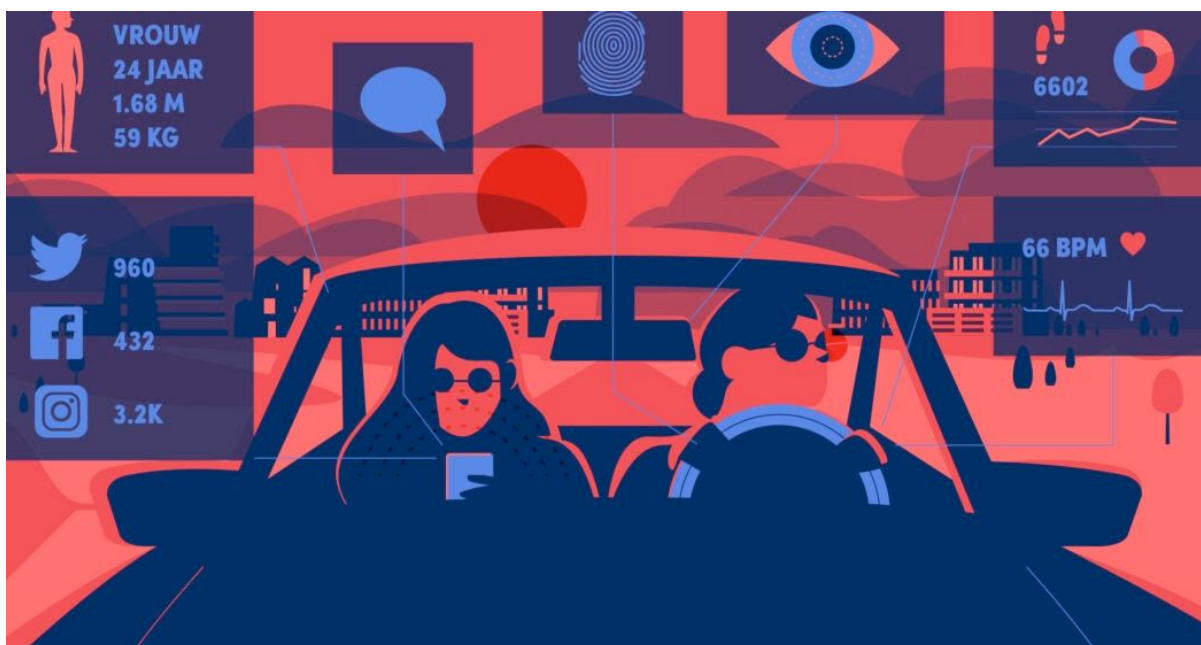
Investico: "Er blijft niets over voor de Soedanezen zelf" (Leestijd: 20 minuten) >

Het artikel verschijnt bij Platform Investico ([nieuws](#), [podcast](#), [geannoteerd verhaal](#)) en [De Groene Amsterdammer](#), en via fondsverstrekker [journalismfund](#) wordt ook Engelstalig publiek aangesproken. Collega-onderzoeksjournalisten voelen zich aangesproken. Ook Birte Schohaus tipt het in de rubriek van FTM selecteert, van [Follow the Money](#). Op sociale media nemen vooral [milieuadvocaten](#) en bosliefhebbers het bericht mee.

32. November. De auto: een data-vergaarbak waar niemand stil bij staat

Een moderne auto is een computer of smartphone waar je zelf in zit. Nu al rijden ruim 100 miljoen auto's op de wereld rond die zijn verbonden met het internet en in 2023 zullen nagenoeg alle nieuwe auto's in de Europese Unie 'connected' zijn. Welke gevolgen heeft dit voor onze privacy?

Investico onderzocht het in samenwerking met KRO/NCRV dataprogramma [Pointer](#) en [De Groene Amsterdammer](#). We kochten een (tweedehands, beschadigde) auto; vroegen twee ethische *hackers* van Fox-IT om het datasysteem te kraken en inventariseerde wat fabrikanten met de gegevens doen. Met zorgwekkende uitkomsten.

Consumenten realiseren zich nauwelijks welke informatie ze prijsgeven aan hun auto en daarmee aan de autofabrikant, blijkt uit het onderzoek. De Europese en Nederlandse privacy-beschermers vragen vergeefs om een 'delete'-knop in de auto, waarmee gebruikers in een keer data kunnen wissen. Het bewustzijn van burgers/automobilisten loopt ver achter bij de realiteit.

‘We drukken veel te makkelijk op okee’, concludeert Carlo van de Weijer, hoogleraar smart mobility aan de Technische Universiteit Eindhoven. Achter het stuurwiel zijn we te naïef. ‘Zo’n auto weet gewoon alles van je, wat je doet, waar je werkt, waar je minnaar of minnares woont. Daar wordt veel te makkelijk overheen gestapt.

Het onderzoek leidt tot publicaties bij [Investico](#) en bij [Pointer](#); eveneens via [Facebook](#), en in [De Groene Amsterdammer](#). Een impressie van het werk van ethische hackers verschijnt op [Vimeo](#). De publicaties worden overgenomen door diverse media, van [De Telegraaf](#) tot aan het Belgische [Het Nieuwsblad](#) en webmedium [Dutch Cowboys](#). De VVA Businesschool baseert een [lesmodule](#) op de publicatie, die ook onderwerp van debat is bij [advocaten ondernemingsrecht](#).

33. November: Handvol agrarische topvervuilers houdt Nederland op slot

Hoe één kalkoenboer meer stikstofschaad produceert dan alle Nederlandse automobilisten besparen door langzamer te rijden..

Een kleine groep van enkele tientallen veehouderijen op of rond beschermde natuurgebieden veroorzaakt onevenredig veel stikstofneerslag op de natuur. Deze 'piekbelasters' zijn verantwoordelijk voor honderden keren meer neerslag dan woning- en wegenbouwprojecten in dezelfde regio, die vanwege de stikstofbelasting nog steeds stil liggen.

De uitslag van dit Investico-onderzoek leidt direct tot politieke opwinding; veel media-aandacht; verontwaardiging bij veel burgers maar ook tot boosheid bij de agrarische sector die absoluut geen discussie wenst over agrarische piekbelasters van de natuur - vanwege de angst dat de betrokken boeren gedwongen zullen worden hun bedrijf te beëindigen.

Voor het onderzoek analyseerde Investico gegevens over de stikstofuitstoot van ruim negentienduizend veehouderijen waarvan de 'stikstof-footprints' worden berekend. Daaruit blijkt dat de verschillen zeer groot zijn: piekbelasters veroorzaken tot wel 61 keer meer

stikstofneerslag dan een gemiddelde veehouder. Zo veroorzaakt één kalkoenboer op de Veluwe; gelegen pal naast een natuurgebied, zelfs meer stikstofdepositie dan alle Nederlandse automobilisten samen besparen met de verlaging van de maximumsnelheid tot 100 km/uur.

Kabinet en provinciebesturen wachten tot zulke bedrijven zich vrijwillig melden voor een uitkoopregeling. Maar omdat niemand berekend heeft wie de 'piekbelasters' zijn; was tot aan de Investico-publicatie onbekend welke bedrijven relatief veel zouden kunnen bijdragen aan minder stikstofbelasting. Ook de betrokken boeren zelf weten dit niet.

De avond voor publicatie besteedt het radioprogramma [Oog op morgen](#) al aandacht aan ons onderzoek en verwijst daarbij naar Trouw, dat het nieuws op 25 november publiceert met een nieuwsbericht in de krant en een achtergrondverhaal in [de Verdieping](#). In samenwerking met de Groene Amsterdammer schrijven we een [longread](#), onze regionale partners [Gelderlander](#), [Tubantia](#) en [Stentor](#) wijden allemaal een nieuwsbericht en achtergrondverhaal aan het onderzoek. Ook op onze eigen website publiceren we een [nieuwsbericht](#) en een [geannoteerde versie](#) van het verhaal.

Die ochtend is Investico-redacteur Adrián Estrada op het [Radio 1 journaal](#) en even later op [BNR nieuwsradio](#) om vragen over ons onderzoek te beantwoorden. De NOS besteedt aandacht aan het onderzoek in hun [televisie-uitzending](#), en plaatst een bericht op [hun website](#), net als [nu.nl](#). Het nieuws is al snel ook op [Teletekst](#) terug te vinden. [Volkskrant](#), [NRC](#), [Telegraaf](#), [AD](#) en [Elsevier](#) nemen het nieuws over en verschillende [regionale media](#) brengen een lokale invalshoek op onze resultaten.

Op dat moment bezwijkt de website van Investico, voor het eerst, onder de drukte van het verkeer. Even later zijn we weer online. Het is geen DDOS-aanval van boze boeren verzekert de webbeheerder ons, maar eenvoudige 'piekbelasting'. [De Speld](#) schrijft een satirisch nieuwsbericht over de kalkoenboer op de Veluwe.

Het nieuws uit ons onderzoek leidt tot hevige discussies, bijvoorbeeld bij het radioprogramma [Sprakmakers](#), waar Investico-redacteur Felix Voogt [toelichting](#) geeft op het onderzoek en op [BNR](#) bij het programma 'Ask me anything' waar Adrián Estrada het gesprek aangaat met luisteraars en Sieta van Keimpema van de Farmers Defense Force.

Ook de negatieve impact kunnen we niet onbenoemd laten: PowNews gaat met onze bevindingen aan de haal, weet het adres van de kalkoenboer te achterhalen (dat wij bewust niet gepubliceerd hadden) en valt de familie van de boer lastig. Wij sturen de betreffende boer later een brief waarin we ons uiteraard van deze actie distantiëren.

[Nieuwsuur](#) maakt die avond een uitgebreid item over ons onderzoek, waarin stikstofdeskundige Jan Willem Erisman zegt dat ons onderzoek 'het kabinet kan helpen om het stikstofprobleem op te lossen'. Trouw schrijft de volgende dag een [hoofdreactioneel commentaar](#) en ook de [ombudsman](#) van die krant buigt zich over het onderwerp. Volgens het [Van Dale](#) woordenboek is 'piekvervuiler' op 26 november het woord van de dag.

De [Wageningen Universiteit](#) komt later die week in een eigen rapport tot vrijwel dezelfde conclusies als wij in ons stuk. Dat leidt opnieuw tot aandacht voor ons onderzoek, onder andere op de website van de [NOS](#). [Tubantia](#) spreekt een boer die weet dat hij piekbelaster is en wil stoppen, maar geen medewerking krijgt van de provincie. Verkeersminister [Cora van Nieuwenhuizen](#) is die week te gast bij [WNL op zondag](#) om uit te leggen waarom gekozen is voor een generieke snelheidsverlaging op de rijkswegen, als uit ons onderzoek blijkt dat het sluiten van één boer evenveel effect heeft.

Onze bevindingen bereiken ook de politiek. Kamerlid Laura Bromet van Groenlinks deelt ons artikel op [twitter](#) met het bijschrift: 'het beste stikstof-artikel dat ik de afgelopen jaren las.' Ook Jesse Klaver, fractievoorzitter van GroenLinks, [twittert](#) over ons nieuws, net als D66-fractievoorzitter [Rob Jetten](#) die daarnaast op de [radio](#) nog een oproep doet aan het kabinet om werk te maken van de aanpak van piekbelasters.

Naar aanleiding van ons onderzoek vraagt Laura Bromet tijdens [het stikstofdebat van 25 november](#) aan landbouwminister Carola Schouten of ze weet wie de piekbelasters zijn en wat ze van plan is als deze zich niet vrijwillig melden voor een uitkoopregeling. Bij [de behandeling van de nieuwe stikstofwet op 10 december](#) dient D66-kamerlid Tjeerd de Groot een motie in die het kabinet aanspoort om piekbelasters actief te benaderen, waarbij hij verwijst naar ons onderzoek. De motie wordt aangenomen.

34. december: Haar van Oeigoeren mogelijk in Nederlandse haarproducten

De productie van pruiken, extensions en andere haarwerken in Xinjiang groeit - met steun van de Chinese overheid. Duizenden Oeigoerse dwangarbeiders werken in deze fabrieken. Ex-gevangenen van 'heropvoedingskampen' in de regio verklaren dat hun haar afgeschoren werd in het kamp: mogelijk komt dit haar in internationale en Nederlandse handelsketens terecht.

Een Oeigoers meisje wacht op een behandeling voor het Offerfeest in een schoonheidssalon in Turpan, Xinjiang. September 2016
© Kevin Frayer / Getty Images

Foto via groene.nl

Voor dit onderzoek zoeken we samenwerking met journalistieke media die de gebruikers van haar-extensions weten te bereiken. Met name Linda.nl is enthousiast over het onderwerp en maakt een eigen productie voor haar website, waardoor ook *Hart van Nederland* er aandacht aan besteed. Ook worden we benaderd door multicultureel radiostation FunX, waar we graag aan meewerken.

Het onderzoek verschijnt 's ochtends bij partners [LINDA.](#), [Trouw](#) en De Groene Amsterdammer ([longread](#) en [podcast](#)), bij ons ([nieuws](#), [Speurwerk](#), [geannoteerde versie](#)) en wordt gedurende de dag overgenomen door allerlei media, waaronder het [Reformatorisch Dagblad](#), [AD met alle regionale partners](#), Hart van Nederland, [Radar](#), [de Viva](#), [Islam Omroep](#), [Turks Omroep](#), en het [Vlaamse HLN](#). Er wordt naar verwezen in stukken van onder andere [De Volkskrant](#).

Het nieuwsbulletin van Radio1 vangt 's ochtends aan met ons nieuws, en een presentator van radiozender FunX, die ons in [de uitzending](#) interviewt over dit onderzoek, verklaart 'wakker geworden te zijn met dit vreselijke bericht. Het stuk wordt veelvuldig gedeeld en roept veel reacties op bij het publiek, met name op de kanalen van partner LINDA.

Ook politiek komt een en ander in gang: op de dag van publicatie vindt in Den Haag een debat plaats over het al dan niet uitbannen van Oeigoerse dwangarbeid in handelsketens van Nederlandse textielverkopers. In dat debat wordt het onderzoek voorgelegd aan minister Sigrid Kaag, die belooft 'het eerst beter te lezen en er dan op terug te komen'.

35. december Flexibel de huur verhoogd, én op straat gegooid

Bijna de helft van alle particuliere huurwoningen wordt aangeboden met een tijdelijk contract, en dat is in strijd met de belofte van oud-minister Stef Blok (VVD) en minister Kajsa Ollongren (D66) dat 'vaste' huurcontracten de norm zouden blijven. Niemand controleerde hun beloften, deels omdat er vóór ons onderzoek geen goede cijfers over bestaan.

Een representatieve steekproef van Investico met behulp van een zelfgebouwde *scraper*, onder het huidige woningaanbod in de particuliere huursector, levert die cijfers wel. In onze publicatie stellen we vast dat ook andere beloftes niet zijn waargemaakt waarmee tijdelijke huurcontracten vijf jaar geleden zijn ingevoerd, zoals meer doorstroom en woningaanbod. De publicatie leidt direct tot debat en wordt breed overgenomen in de media.

Het onderzoek leidt tot een [nieuwsartikel](#) op de voorpagina en een [achtergrondverhaal](#) in De Verdieping van Trouw en een artikel in [De Groene Amsterdammer](#) op 8 december 2020. Op dezelfde dag publiceren we een online publicatie op het Rotterdamse medium [Vers Beton](#), die specifiek ingaat op de Rotterdamse huurmarkt. Voor dit artikel voerden we samen met Vers Beton een op Rotterdam gerichte steekproef uit. Ook op de website van Investico verschijnt het [nieuwsbericht](#) en het [geannoteerde verhaal](#). Daar publiceren we ook een [verantwoording van onze methodiek](#).

Het eerste gesprek op het [Radio1-journaal](#) de ochtend van 8 december gaat over ons onderzoek, waarin wij zelf het onderzoek toelichten. Dit wordt later op de ochtend herhaald. Om half tien in [Sprakmakers](#) gaat standpunt.nl over tijdelijke huurcontracten, waar meerdere keren wordt verwezen naar het onderzoek van Investico. Ghislaine Plag interviewt een verhuurder, een huurder en de branchevereniging voor particuliere verhuurders.

Het nieuws wordt die dag verder opgepikt door de [NOS](#), die ons ook om uitleg bij het onderzoek vroeg en dat in het artikel heeft verwerkt, [nu.nl](#), het [Algemeen Dagblad](#) en de website van het televisieprogramma [Kassa](#). Ook [de Gelderlander](#), [de Stentor](#), [de nieuwssite van Rijnmond](#) het [Reformatorisch Dagblad](#), het [Barendrechts Dagblad](#), [Business Insider](#) en [Joop](#) en de [Woonbond](#) schrijven op 8 december over ons onderzoek. In de podcast van De Groene Amsterdammer van 9 december praten we met Kees van den Bosch over het onderzoek. Ook op sociale media wordt het nieuws veel gedeeld: [NOS op 3](#) maakte er een infographic over voor op Instagram, op Twitter is de [tweet](#) van De Groene Amsterdammer meer dan honderd keer gedeeld en geliked en op [Reddit](#) ontketent het onderzoek een

discussie. Verschillende Kamerleden wijden er een tweet aan en het Arena Housing Project, een Europees journalistiek initiatief dat zich op de woningmarkt richt, gaat naar het onderzoek verwijzen op de website ('Arena Housing Knowledge Base') en neemt het op in de nieuwsbrief.

Het radioprogramma [BNR](#) spreekt 's avonds naar aanleiding van onze publicatie met Tweede Kamerlid Henk Nijboer van de PvdA over tijdelijke huurcontracten. Nijboer vertelt over een wetswijziging van de PvdA en Groenlinks over het afschaffen van tijdelijke huurcontracten waar diezelfde dag over was gestemd (en die niet wordt aangenomen).

Half januari gebruikt Pakhuis de Zwijger het onderzoek als aanleiding voor een avond over de positie van de huurder op de woningmarkt, het is onderdeel van een reeks avonden met de naam 'ongedeeld verbonden'. Wij zullen de avond beginnen met een samenvatting over ons onderzoek en in gesprek gaan met verschillende betrokken partijen en wetenschappers.

36. december Ests bos in onze biomassacentrales: ook hele bomen; ook kaalkap.

Onder de noemer 'resthout' verdwijnen hele Baltische bomen als biomassa in Nederlandse centrales. Dat blijkt uit onderzoek van Platform Investico in samenwerking met onderzoeksprogramma Argos en het internationale onderzoekscollectief [Money to Burn](#). Als het over biomassa gaat wijst Nederland steevast naar 'de beste duurzaamheidseisen ter wereld', die moeten garanderen dat alleen resthout wordt versnipperd. Maar onderzoek in Estland toont aan dat deze definitie veel breder is dan de papieren Nederlandse werkelijkheid doet vermoeden.

Het verhaal leidt op 5 december tot een nieuwsbericht van [Investico](#) en een [uitzending](#) van Argos. Op 9 december verschijnt onze publicatie in de [Groene Amsterdammer](#). Op de website van Investico publiceren we tevens de [longread](#) voorzien van bronvermelding en annotaties.

Onder leiding van Argos werkten voor dit project zestien journalisten uit acht landen samen aan een internationale publicatie. Deze verschijnt op 11 december, op een speciaal daarvoor gemaakte website: [Money to Burn](#). In Estland verschenen publicaties en reportages in financieel dagblad [Äripäev](#) en bij tv-programma [Pealtnägija](#) en in het Verenigd Koninkrijk bij [E&T Magazine](#). Op het moment van schrijven van dit verslag staan publicaties in The Guardian in het Verenigd Koninkrijk, Die Zeit Online in Duitsland, Público in Portugal, Expresso in Spanje en een reportage bij radiozender Latvijas Radio in Letland nog op de rol.

Het nieuws wordt in Nederland overgenomen door [nu.nl](#), [NRC](#) en opinie-website [joop](#). Kamerleden en activisten nemen naar aanleiding van de publicatie contact met ons op. In Estland werden Kamervragen gesteld naar aanleiding van de publicaties. In reactie daarop [zei](#) de Estlandse minister van Milieu 'dat het wellicht nodig is om het beleid [op Europees niveau] te veranderen.' De internationale publicatie werd op 11 december door het WWF meegenomen naar een evaluatie van de Renewable Energy Directive stakeholder bij de Europese Commissie.

37. December. Waarom de minister geen coronaplan had

Waar was het ministerie van VWS? Met die vraag beginnen de stafredacteurs van investico, bij de ingang van de nieuwe lockdown 'light', aan de reconstructie van de tweede golf. Wat deed het ministerie om ons op die golf voor te bereiden? Hun reconstructie raakt direct bij publicatie een open zenuw; wordt honderden keren gedeeld op sociale media; overgenomen door columnisten en commentatoren en dezelfde dag uitgebreid geciteerd in de Tweede Kamer.

Het onderzoek stelt een bijna ideologisch gebrek vast aan regie, visie en plannen, en treft een veelheid aan organisaties aan binnen en buiten de zorg, die juist om die regie vragen. VWS legt echter zoveel mogelijk verantwoordelijkheden bij andere organisaties in het gedecentraliseerde zorgstelsel. De verpleeg- en thuiszorg, die steun het hardst nodig hebben, laat het ministerie in de kou staan. De minister stelt zich op als 'allerhoogste persvoorlichter' in plaats van baas. Van een crisisaanpak met een centraal plan is geen sprake.

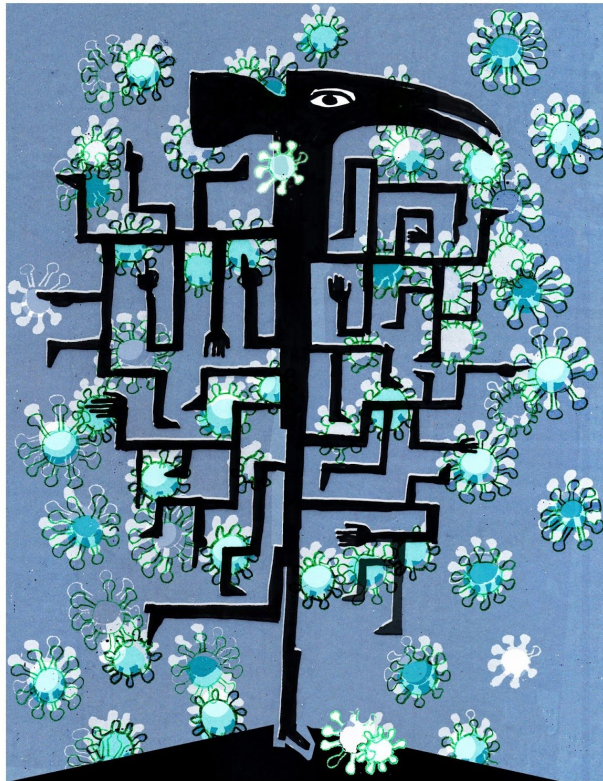
Het onderzoek mondt uit in de publicatie een longread voor De Groene Amsterdammer, getiteld [Verdeel en heers niet](#): uiteraard ook te vinden op de site van investico, [voorzien van](#)

[bronnen en voetnoten](#) op donderdag 17 december. Daarnaast publiceren we bij Trouw een nieuwsbericht gebaseerd op informatie uit ons onderzoek, over [het ontbreken van enig overzicht van patiëntenspreiding in de ziekenhuizen](#). Op de site van Investico krijgt het nieuws een iets andere invalshoek, namelijk het feit dat ziekenhuizen door gebrekkige samenwerking [grote ongelijkheid in beschikbare zorg veroorzaken](#). Tevens publiceerden we dit nieuws [op de site van de Groene](#).

Gedurende het onderzoek stuiten we op Herman van der Weiden, voormalig toegevoegd inspecteur bij de Inspectie voor de Gezondheid en Jeugd, die in 2009 het vaccinatieprogramma voor de Mexicaanse griep. Hij spreekt zijn ernstige zorgen uit over het verloop van de corona-vaccinatiecampagne. Voor ons is het reden om op 1 december, de dag dat minister De Jongen bekend maakt dat Nederland op 4 januari zou gaan vaccineren [het interview met van der Weiden op onze eigen site](#) en [online bij Trouw](#) te publiceren. Twee weken later komt [van der Weiden bij Nieuwsuur om zijn verhaal nog eens te doen](#).

Redacteuren Emiel Woutersen, Karlijn Kuijpers en Thomas Muntz lichten het artikel in De Groene ook toe in de [De Groene Podcast](#) met Kees van de Bosch.

Op de dag van publicatie wordt duidelijk dat vaccinaties later zullen worden gegeven dan de minister had aangekondigd. Op sociale media wordt het verhaal honderden keren gedeeld. Onder andere door [prominenten](#) uit de gezondheidszorg en [meerdere collega-journalisten](#). Diezelfde avond citeren zowel SP-fractievoorzitter Marijnissen als PvdD-Kamerlid Wassenberg in een Kamerdebat over vaccinatie passages uit het verhaal.

De hoofdredactie van Trouw wijdt de volgende dag haar [commentaar](#) aan onze publicatie en schrijft dat de minister 'de regie moet pakken'. Volkskrant-columniste Sheila Sitalsing citeert in haar [column](#) over de stroperigheid van de Nederlandse overheid meerdere zinnen uit het stuk. Drie dagen na de publicatie van het stuk publiceert De Groene haar 27 best gelezen stukken van 2020, het verhaal over VWS staat dan al op plek 19.